Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 645 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 11 ՄԱՐՏ 1886 — 5 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

غلطه‌ده نورادونكيان خاننده ارولك غزته‌سي اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան ... 200
» » վեցամսեայ ... 100
» » եռամսեայ ... 50
Գաւառաց և արտաքին
Թղթատարով տարեկան ... 240
» վեցամսեայ ... 120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք 56
» վեցամսեայ 28
Դիւրաւ գրկուած յօդուածք ետ չեն դարձուիր. տեղեկութեան և յայտարարութեանց համար գրելու է խմբագրութեան

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1886

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ

Սեղանաւորութեան մեծ օգուտն ընկերութեան համար. — Նախկին Սեղանաւորութիւն ի Հայս. — Վաշխառութիւն. — Օրինական տոկոս. — Ազատութիւն տոկոսի. — Արդի Սեղանաւորութիւն. — Իւր երեք ճիւղեր. — Յոյն և Հայ Սեղանաւորութիւն. — Գաւառական պանքաներ. — Գործունէութեան նոր ասպարէզ մը հայ սեղանաւորաց համար.

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ մեծ և արդիւնալից ասպարէզ մ'է։ Կարգ մը խորհողներ կան, որք արտադրիչ ասպարէզները միայն հանրօգուտ կը համարին. ըստ որս Երկրագործութիւնն որ առաջին տեղը կը բռնէ, և ապա Արհեստագործութիւնը. Վաճառականութիւնը բան մը չարտադրեր. Սեղանաւորութիւնը բան մը չարտադրեր, և հետեւապէս, այդ կարգի խորհողաց համար, Վաճառականութիւն և Սեղանաւորութիւն այնչափ յանձնաբարելի, այնչափ օգտակար ասպարէզներ չեն։ Արտադրիչ դասերն անշուշտ ամէն քաջալերանաց արժանի են. հանոնք երկրի մը ողնայարն են. առանց անոնց, երկրի մը տնտեսական կայունութիւնն հիմ չունենար։ Բայց Երկրագործութիւն և Արհեստագործութիւն իրենցմէ ակնկալուած ծառայութիւնները չեն կրնար մատուցանել ընկերութեան, եթէ Վաճառականութիւն ու Սեղանաւորութիւն աջակից չլինին անոնց։ Եւ արդարեւ, ուր որ Վաճառականութիւն և Սեղանաւորութիւն անկազմ են և տկար, հոն Երկրագործութիւն և Արհեստագործութիւն չյառաջեր։ Մեր տեսութիւնը կեդրոնացնելով Սեղանաւորութեան վրայ միայն, դիւրին է ըմբռնել թէ, քանի որ առանց դրամագլխի ո՛չ Հողագործութիւն կարելի է ո՛չ Արհեստագործութիւն, երկրի մը մէջ Սեղանաւորութիւնն ո՛րչափ լաւ և ո՛րչափ ընդարձակ կազմակերպութիւն ունենայ, հոն Երկրագործութիւն և Արհեստագործութիւն նոյնչափ յառաջադէմ, նոյնչափ արդիւնաւոր պիտի հանդիսանան։ Փոքուն Ասիոյ մէջ դրամն ո՛րչափ սուղ է, որ կարօտ գիւղացին 100 ին 20 էն մինչեւ 100ին 100 տոկոս յանձն առնլով միայն կըրնայ գտնել իրեն պէտք եղած դրամագլուխն, որով կա՛մ գործիք և անասուն պիտի գնէ, կա՛մ Տէրութեան տուրքերը պիտի հատուցանէ, և կա՛մ իւր ապրուստը պիտի ապահովէ ցնոր հունձքն։ Այնչափ ծանր տոկոսիւք փոխ առնուած գումարներ դիւրաւ չեն վճարուիր։ Պարտքերը, չլին գումարէ մը սկսած, կը դիզուին ամ ըստ ամէ. Խեղճ երկրագործը կա՛մ կը բանտարկուի, և կա՛մ իւր ապրուստի միջոցներէն կը զրկուի, որք կը գրաւուին ի վճարում պարտուց։ Ինչ է այս չարեաց պատճառն. — որովհետեւ սեղանաւորութիւն չկայ, մերձենալի այն խեղճ երկրագործի, որ 100 ին 20 էն պակաս և աւելի պարկեշտ մէթոտներով դրամ փոխ տայ։ Փոքուն Ասիոյ ժողովրդեան թշուառութեան մէկ հիմնական պատճառն՝ ըստ մեզ՝ դրամագլխի այս ողբալի պակասութիւնն է։ Մայրաքաղաքիս մէջ տարիներով մաշող հազարաւոր հայ պանդուխտը մեծագոյն մասին հայրենիքը թողուլ ստիպուած է ո՛չ այլ ինչ պատճառաւ բայց եթէ որովհետեւ բանաւոր տոկոսով դրամ չէր կրնար գտնել։ Արտ ունէր, այգի ունէր, տուն ունէր, ապրուստի և բնակութեան միջոցներէն զուրկ չէր, բայց կան պէտքեր որք դրամով լեթ կըրնան հայթայթուիլ. փորձուեցաւ զայն տեղական վաշխառուէ մը փոխ առնուլ ծանր տոկոսով. տոկոսիք բարդեցան տոկոսաց վրայ, և ինք, կա՛մ բոլորովին աղքատանալով, և կա՛մ որպէս զի բոլորովին չաղքատանայ, պարտաւորեցաւ թողուլ ընտանիք և հայրենիք, այն դրամական պարտքերը վճարելու և փոքրիկ դրամագլուխ մը ճարելու միակ նպատակաւ։ Բայց եթէ օրինաւոր սեղանաւորութիւն մը հոն գտնուէր՝ հայրենի գաւառին մէջ իւր փրկարար աջը կարկառելու գործունեայ, արդիւնաւոր և սակաւապէտ գաւառացւոյն, սա չէր պանդխտեր, և թերեւս ամբողջ ընտանիք մը կը փըրկուէր մարելու և անհետանալու վըտանգէն։

Քանի խորհինք մեր գաւառացւոց տնտեսական պայմաններուն վրայ, նոյնչափ աւելի խորապէս կը համոզուինք թէ [illegible] թիւնն ո՛րչափ անհնարին տառապանք յառաջ կը բերէ։ Եւ անգամն՝ ի զՍեղանաւորութիւն իբրեւ «դատարկապորտ սպառիչներու», կամ «չուալ և անօգուտ մեծատուններու» գործ, «որք ընկերութեան երեսէն կ'ապրին», և «ոչինչ կ'արտադրեն»։ Ի Լոնտոն, Անգլիոյ Պանքան 100ին 3ով հազարաւոր ոսկիներ փոխ կուտայ։ Իսկ ի Սեբաստիա, ի Կարին, ի Տիարպէքիր, ի Խարբերդ 100ին 20, 40, 60, 80, 100, և մինչեւ իսկ աւելի քան 100, — ասոնք են տոկոսաց ընթացիկ սակագինք։ Ինչ մեծ տնտեսական կերպարանափոխութիւն Փոքուն Ասիոյ մէջ չէր կատարուէր քիչ ժամանակէն, եթէ ձեռնհաս և ճարպիկ սեղանաւորներ Լոնտոնէն, կամ մինչեւ իսկ Կ. Պոլսէն, դրամ քաշելով Փոքուն Ասիոյ մէջ բանաւոր շահով մը փոխ տալու միջոցը գտնէին։

* * *

Մեր ո՛չ միայն Հողագործութիւն, այլ նաեւ Արհեստագործութիւն եւ միշտ և իրմէ ակնկալուած օգուտը մեզ զլանալ դատապարտուած է մի և նոյն պատճառաւ, ի չգոյութենէ աժան դրամագլխոյ։ Ո՞ր արհեստագործը քանի մը հազար ոսկի մէկէն կրնայ գործածել. Ուստի՞ պիտի գտնէ այսչափ գումար մը։ Ինչու գործարանք չեն կրնար բացուիլ մեր մէջ. միակ դժուարութիւնը դրամագլխի բացակայութիւնը չէ՞ միթէ։ Նախընթաց յօդուածով մը ցոյց տուինք թէ, մեր արհեստաւորաց տգիտութիւնն ու անվարժութիւնը դիւրին է փոխարինել Եւրոպացի վարպետներ բերելով. Դրամագլուխն ամէն ինչ կրնայ ընել. Եւ եթէ մեր արհեստաւորք, կամ արհեստական ձեռնարկութեանց գլուխ կանգնիլ յօժարող անձինք կարենային նոյն տոկոսով և նոյն դիւրութեամբ դրամագլուխ գտնել, որով միշտ նպաստաւորուած են Եւրոպացւոց արհեստական ձեռնարկութիւնք, ո՛չ կրնայ ժխտել թէ Թուրքիա ցարդ յառաջդիմութեան նշանաւոր քայլեր չպիտի առնուր արհեստագործութեան ճամբուն մէջ։

Սեղանաւորութիւնն ամէն ժամանակ գոյութիւն ունեցած է, այն դըրամանց պատճառաւ անշուշտ թէ արտադրիչ դասերուն կ'ընծայէր գործունէութեան էական միջոցներն։ Անատոլուի Բէքճիները տեղւոյն սեղանաւորներն եղած են։ Վաշխառութիւնը սեղանաւորութեան մէջ ձեւն է միայն. Եթէ մարդկային ճարտարութեան ուրիշ ամէն ճիւղերուն մէջ յառաջդիմութիւն և բարւոքում կան, բնական է որ Սեղանաւորութեան մէջ եւս յառաջդիմութիւնք և բարւոքմունք տեղի ունեցած լինին։ Յառաջդիմութիւնը տոկոսին նուազութեան մէջ չէ անպատճառ. Սաուգիւ, հարուստ երկրաց մէջ, ուր դրամի առատութիւն կայ, ամէն վաճառքէն [illegible] մըն ալ աժան է, և 100ին 3 է պակաս տոկոսով ալ կրնայ հայթայթուիլ այսօր։ Բայց երկիր մը յառաջադէմ լինելէ առանց դադրելու, տոկոսները կրնան բարձրանալ հոն։ Ժամանակ մը վարդապետութիւն մ'էր թէ Տէրութիւնը պարտաւոր է օրինական տոկոս մը որոշել յորմէ բարձր տոկոս մը նկատուի վաշխ և հետեւապէս արգիլուի։ Թուրքիոյ մէջ, Տէրութիւնն 100ին 12է վեր կամ վար տոկոս չի ճանչնար։ Բայց նոյն ինքն Տէրութիւնը 100 ին 12 տոկոսով փոխ չառնուր. իւր մէն մի փոխառութիւն, ներքին թէ արտաքին, տարբեր տոկոսով մը կնքուած է։ Եւրոպիոյ մէջ հետզհետէ կը վերնայ օրինական տոկոսն, և ինչպէս ամէն առեւտրական գործառնութիւններ, տոկոսին որոշումն ալ կը թողուի Մատուցման և Խնդրանաց օրէնքին։ Դեռ անցեալ օր Ֆրանսայի Խորհրդարանը վերջնապէս կը ջնջէր օրինական տոկոս որոշող օրէնքն, և կը հռչակէր տոկոսի ազատութեան սկզբունքը։ Մեր երկրի մէջ իսկ, հակառակ Պետական տոկոսին, գաւառները միշտ Կ. Պոլսէ սուղ տոկոսով դրամ կը գտնեն. գիւղացիները միշտ Կ. Պոլսէ նուազ դիւրութիւն ունին մեծաքանակ գումարներ առ ձեռն ունենալու։

* * *

Սեղանաւորութեան յառաջդիմութիւնը կը կայանայ իւր գործողութեանց կանոնաւորութեան կամ պարկեշտութեան, ապահովութեան ու ընդարձակութեան մէջ։ Այս երեւակներ կատմամբ մեր նախկին սեղանաւորութեան և արդի սեղանաւորութեան միջեւ մեծ տարբերութիւնք կան։ Նախորդ սերնդեան մէջ, բարձր սեղանաւորութիւնը գրեթէ բոլորովին Հայոց ձեռքն էր։ Անոնց գործը գլխաւորապէս Փաշաներուն և անոնց պաշտօնարաններուն ու պաշտօնատարներուն հետ էր։ Տոկոսները մինչեւ բարձր էին. գործառնութիւնք մեծաքանակ էին, թէեւ պաշտօնական [illegible] մեծ, շահու առիթք անհնկալ և յոժ մեծ էին, համեմատաբար սեղանաւորին ճարպիկութեան ու խելամտութեան ստորճանին։ Բայց ո՛չ կանոնաւորութիւն կար, ո՛չ ապահովութիւն։ Գործն ի հիմանց խախուտ էր. պահ մը կրնար շահաբեր լինել, բայց մշտապէս շահաւոր ասպարէզ մը չէր կրնար դառնալ. սեղանաւորներուն գործելու և ապրելու անգոհացուցիչ կերպերն աւելի եւս խախուտ հանգամանք մը կուտային ժամանակին սեղանաւորութեան. Երբ այժմ իսկ մեր շատ մը վաճառականք Եւրոպական մէթոտով հաշիւ բռնելու տարրական սկզբունքը չեն ընդունած դեռ, զարմանալի չէր որ Գազազ Ամիրային աւուրներուն սեղանաւորք Եւրոպական կանոնաւորութեան գաղափարն իսկ չունենային։ Յոյներն ալ սկսած էին մեր մէջ և մեր շուրջ. բայց աւելի խոհեմութեամբ վարուեցան. վտանգաւոր բաները բանել գիտցան. աւելի կանուխ իւրացուցին եւրոպական սեղանաւորութեան մէթոտներն. աւելի կանուխ զգացին գործերն ամուր հիմերու վրայ դնելու պէտքն, և այսօր, ի Կ. Պոլիս, յԻզմիր, յԱղեքսանդրիա, և եւրոպական հրապարակաց մէջ, գերազանցած են հայ սեղանաւորներն։

Արդի սեղանաւորութիւնը կրնանք երեք դասու բաժնել. Առաջին և խոշորագոյն դասը կը կազմեն դրամափոխք. Երկրի մը մէջ ուր բնիկ և օտար այլազան դրամք կը շրջաբերին յարափոփոխ գիներով, դրամափոխութիւնն ինքնին պէտք մ'է, և արհեստ մ'է աւելի եւս շահաւոր, քան ո՛ւ է երկրի մէջ ուր դրամական շրջաբերութիւնն աւելի կանոնաւոր է։ Այս առաջին դասու առ առաւելն 300 ոսկւոյ դրամագլուխ մը կը գործածէ. 300 էն մինչեւ 5 կամ 10,000 ոսկւոյ դրամագլխով կուգայ սեղանաւորութեան միջին դասն, որ դրամոց ընթացիկներուն վրայ շահագիտութենէ զատ, այլ և այլ գործեր կը կատարէ, ինչպէս. ամսական կտրել. Մոլլէի թղթեր գնել և վաճառել. Պորսայի հրամաններ կատարել. արտաքին վճռականհանութեան թուղթեր և արժէթղթեր վաճառել. դրամ փոխանցել՝ փոքր փոխանակագրեր քաշելով, ևն։ Գործողութիւններ կան զորս, սեղանաւորութեան այս միջին դասուն հետ, աւելի ընդարձակ հիման վրայ կը կատարէ բարձր դասու սեղանաւորութիւնն. ինչպէս. դրամ փոխ տալ՝ յերաշխաւորութիւն առնլով վաճառք կամ արժէթուղթ. ընթացիկ վարկեր բանալ. առնելիքներ զեղչել. խնայողական արկղերու պաշտօնը կատարել՝ աժան տոկոսիւք ընդունելով գումարներ ու բարձր տոկոսիւք փոխ տալով զանոնք, ևն։ Այս բարձր դասու սեղանաւորութիւնն [illegible] չըլլալու դրութիւնը բաւական տարածած է երկրիս մէջ. կը խօսինք միայն հայ սեղանաւորաց վրայ։ Յոյն սեղանաւորք կառավարական ներքին փոխառութեանց գործերուն մէջ ալ մասն ունեցած են, գործակցութեամբ Օսմ. Պանքային։ Մեր հրապարակին վրայ մի քանի Պանքաներ մեծագոյն մասամբ Յոյն սեղանաւորաց դրամագլխով կազմուած են։ Մերայնոց դիրքն աւելի համեստ է։ Հայ սեղանաւորական տուներ կան ի Կ. Պոլիս, որք մինչեւ 200,000 ոսկւոյ դրամագլուխ ունին, և ընդհանուր վարկ մ'ունենալով, մինչեւ կէս միլիոն ոսկւոյ գործ կ'ընեն միշտ։ Ունինք նաեւ, դժբախտաբար յոյժ սակաւաթիւ, մեծ վաճառականներ, որք իրենց դրամագլխոյն մէկ մասը սեղանաւորութեան յատկացուցած են։ Այս բարձր [illegible] նաւոր դասն, որուն չափ հարուստ է, և յորմէ աւելի կանոնաւոր և ապահով հիմանց վրայ կը վարէ իւր գործեր։

* * *

Դժբախտաբար, հայ սեղանաւորութեան գործունէութիւնը կարի սահմանափակ ասպարէզի մը վրայ տեղի կ'ունենայ։ Իւր ընդարձակ գործառնութիւնք առաւելապէս Կ. Պոլսոյ հրապարակին և եւրոպական հրապարակաց մէջտեղ կը կատարուին, և իւր յառաջդիմութենէ գաւառներ չեն օգտիր։ Գաւառաց մէջ միշտ վաշխառուն է որ կ'իշխէ։ Կ. Պոլսոյ հայ պանդուխտաց և գաղթականաց ճիշդ թիւն յայտնի չէ. բայց 30,000 էն մինչեւ 40,000 ենթադրուած է։ Դնենք թէ մէն մի պանդուխտ տարին 4 կամ 5 ոսկի միայն փոխանցէ իւր գաւառը. միայն պանդուխտաց դրամական փոխանցմունք տարին 100էն մինչեւ 150,000 ոսկւոյ գումար մը կը ներկայացնեն։ Գաւառաց հետ գործ ընել ուզող սեղանաւորական հաստատութիւններ ուրեմն տարին 100 ին 10 հաշուով 10 էն մինչեւ 15 հազար ոսկւոյ ապահով շահ մը կրնան ընել։ Օսմ. Պանքան շատ տեղեր ճիւղեր չունի, ինչպէս Սեբաստիա, Տրապիզոն, Կարին, Մուշ. բայց այն գաւառային կեդրոնները հետ շատ անգամ գործեր կ'ունենայ, գործ առժամանակեայ գործակալներու ձեռամբ կը կատարէ։ Այս տեղերու բնակիչք, վաճառական, արհեստագործ և հողագործ, իրենց պէտք եղած գումարներն, ամենէն ապահով երաշխաւորութեամբք հանդերձ, յոյժ ծանր պայմաններով միայն կրնան փոխ առնուլ տեղւոյն վաշխառուներէ։ Արդ, մեր կարծեօք, եթէ հայ սեղանաւորք օժանդակ ընկերութեամբ 20 կամ 30,000 ոսկի գտնեն, Գաւառային Դրամատուններ հաստատելու համար քանի մը գլխաւոր կեդրոններու մէջ, աւելի կանոնաւոր և տեղացւոց համար աւելի շահաբեր [illegible] շահ մ'ընել։ Կրնան ստանձնել Կ. Պոլսէ ի գաւառս և փոխադարձաբար ղըրկուած դրամոց փոխանցումն, ի չարս որոց կը մտնեն ո՛չ միայն պանդխտաց հաշիւք, այլ նաեւ վաճառականաց փոխանցմունք, և Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան ճիւղերուն հետզհետէ ի Կ. Պոլիս փոխադրած գումարք։ Կրնան ստանձնել նաեւ Օսմ. Պանքային տեղային յանձնարարութիւնները։ Կրնան տեղւոյն իսկ դրամ փոխ տալ ապահով պայմաններով, ևն։ Այս թելադրութեան դէմ ամենէ [illegible] առարկութիւնն այն է թէ «գործը վտանգներ ունի»։ Բայց ո՞ր գործ չունի իրեն յատուկ վտանգներ։ Նախընթաց յօդուածներով ջանացինք ապացուցանել սա ճշմարտութիւն թէ, մեր վաճառականք, մեր արհեստագործք և ընդ. նոյն մեր սեղանաւորք չաջողիր միշտ, քանի որ հին աղբիւրք կամ կը մնան հետզհետէ, և առաջուան շահը չեն բերեր, կամ բոլորովին կը դադրին, քաղաքական պատճառներաւ։ Կընդունինք թէ այս նոր աղբիւրներ հիներուն չափ վտանգներ ու վտանգներ կրնան ունենալ։ Բայց թէ աւելի վտանգաւո՞ր են, զայս փորձառութիւնն եւեթ պիտի ցուցնէ։ Փորձել պէտք է, և մեր ուշիմ սեղանաւորաց ձեռօք փորձ մը կրնայ ապարդիւն չլինել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇՍՏԱՆ. Իտալացւոց ամբողջ կը հաստատուին ի Մասուա, ուր Եգիպտացւոց եղնիկը [illegible] արդէն։ Թէ՛ ծովու և թէ՛ ցամաքի կողմն ամրութիւններ շինած են, ծանր և թեթեւ թնդանօթներով սպառազինեալ, 3,000 զօրաց պաշտպանութեամբ, որոցմէ զատ ունին Նուբիոյ Պաշը-Պօզուգներ, որք

—)(50)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Զ.

ՔԱԹԱՐՈՅԻ ԲԵՐԱՆՆԵՐԸ

Սակայն Պետրոս հարկ չզատեց յայտնել զայն պաղութիւն և մինչեւ իսկ արհամարհանք, զոր Սիլաս Թորոնթալ ցոյց տուած էր իւրն ցայնժամ։ Բաւ համարեց կրկնել Տօքթօրին խօսքերն, որովք հաստատեր էր թէ կրնար և պարտէր վստահութիւն ունենալ իւր հօր բարեկամին վրայ, և աւելցուց թէ գոգցես հայրական սէր մը կ'զգար Տօքթօրին վրայ։ Այս մասին չէր կրնար երկբայիլ Տիկին Պաթօրի, գիտնալով Տօքթօրին ըրած բարեկամութիւնները թէ՛ իրեն և թէ՛ իւրայնոց համար։ Վերջապէս, իւր որդւոյն հետ, Պօրիքի հետ, որ նոյնպէս կարծիքը տուաւ այս գործին մէջ, տիկին Պաթօրի ալ յուսալ սկսաւ, և այսպէս քիչ մ'ուրախութիւն մտեց Մարինէլլա փողոցի տան մէջ։

Պետրոս Պաթօրի ուրախութեան յաւելուած մ'ալ ունեցաւ տեսնելով զՍավա Թորոնթալ յաջորդ կիրակի օրը Ֆրանչիսկեանց եկեղեցւոյն մէջ։ Աղջկան դէմքն, որ միշտ տխուր էր քիչ մը, կենդանութիւն մ'առաւ երբոր տեսաւ զՊետրոս, որ գրեթէ փոխակերպեալ էր։ Երկուքն ալ իրենց նայուածքով խօսակցեցան միմեանց հետ և հասկցան զիրար։ Եւ երբոր Սավա՝ խորապէս տպաւորեալ՝ իւր հօր ապարանը վերադարձաւ, մաս մը տարաւ այն երջանկութենէն զոր անսխալաբար կարդացեր էր երիտասարդին երեսաց վրայ։

Սակայն Պետրոս վերստին չէր տեսեր Տօքթօրը։ Երկկայմն երթալու համար հրաւէրի կ'սպասէր։ Քանի մ'օր անցաւ և նոր ժամադրութեան նամակ մը չստացաւ։

«Անշուշտ, ըսաւ ինքնիրեն, Տօքթօրը տեղեկութիւններ ստանալու եռեւէ է . . . Բաւական եղած կամ մարդ ղրկած է Թորոնթալի ընտանեաց վրայ ծանօթութիւններ քաղելու համար . . . Թերեւս իսկ անձամբ տեսնել ուզած է զՍավա Թորոնթալ . . . Այո՛, անհնարին չէ որ արդէն տեսած լինի անոր հայրն և հետազօտած լինի անոր միտքը . . . Եւ սակայն Տօքթօրին կողմէ տող մը գիր, բառ մը, մեծ երջանկութիւն պիտի պատճառէր ինձ, մանաւանդ եթէ այն բառն «եկէք» եղած լինէր։»

Բանը չեկաւ։ Այս անգամ Տիկին Պաթօրի բաւական դժուարութիւն կրեց որդւոյն անհամբերութիւնն անդորրելու համար։ Երիտասարդը կը յուսահատէր, և այս անգամ մայրը կը ջանար յուսադրել զայն, թէև իւրն ալ հանգիստ չէր։ Մարինէլլա փողոցի տունը բաց էր Տօքթօրին. գիտէր զայս Տօքթօրն, և առանց իսկ Պետրոսի վրայ զգացած նոր համակրութեան, Ստեփան Պաթօրիի ընտանեաց վրայ արդէն ցոյց տուած այնչափ համակրանքը բաւական պարտէր լինել հոն տեսնել զայն։

Ուստի Պետրոս, օրերն ու ժամերն համբերէ յետոյ, չկրցաւ այլ եւս դիմանալ։ Պէտք եղաւ իրեն անպատճառ տեսնել զՏօքթօր Անթէքիրթ։ Անյաղթելի զօրութիւն մը դէպի Կրավոզա կը մղէր զայն։ Երբոր անգամ մը երկկայմին մէջ մտնէր, կը հասկցնէր իւր անհամբերութեան պատճառն, և իւր ձեռնարկը չէր մեղադրուեր, թէ և կանխահաս։

Յունիս 7 ին, առաւօտեան ժամ ութին, Պետրոս Պաթօրի տունէն դուրս ելաւ, առանց մօրը բան մ'ըսելու, Կրավոզա իջաւ այն ստոյգ յուսալով, որ Բէսքատ դըժուարաւ պիտի կրնար եռեւէն հասնիլ, եթէ շատ սթափ չլինէր։ Երբոր ծովափը հասաւ Սավարէնայի խարսխավայրին հանդէպ, մէկէն կանգ առաւ։

Սավարէնա հոն չէր։

Պետրոս աչքը նաւահանգստին ամէն կողմը ստուգեց՝ յուսալով որ թերեւս տեղը փոխած էր . . . բայց չտեսաւ։

Քարափին վրայ պտըտող նաւազի մը հարցուց թէ ինչ եղեր էր Տօքթօր Անթէքիրթի երկկայմը։

Պատասխան ստացաւ թէ Սավարէնա առջի իրիկունը մեկնած էր, և թէ, ինչպէս որ ուստի՛ց եկած լինելը յայտնի չէր, նոյնպէս և ո՛ւր երթալն ոչ ոք գիտէր։

Երկկայմը մեկնա՜ծ։ Տօքթօր Անթէքիրթ ալ անհետացա՜ծ նոյն ծածկախորհուրդ թաքնութեամբ, որով եկած էր։

Պետրոս Պաթօրի տուն դարձաւ, և նորէն Րակուզայի ճանբան բռնեց, այս անգամ բոլորովին յուսահատ։

Անշուշտ, եթէ մէկը զրուցէր Պետրոսի թէ երկկայմը Քաթարոյ գնացեր էր, երիտասարդն՝ առանց վարանելու՝ եռեւէն պիտի երթար։ Բայց դարձեալ պարապ պիտի ելնէր։ Սավարէնա՝ Քաթարոյի բերաններուն առջեւ հասեր՝ բայց ներս չէր մտեր։ Տօքթօրն, իւր հետ առնլով զՄաթիֆու, նաւուն մակոյկներէն մին նստեր ու ցամաք ելեր էր. յետոյ զբօսանաւը ճանբայ ելեր էր, առանց ուր երթալը գիտցուելու։

Եւրոպիոյ և գուցէ իսկ հին աշխարհի բովանդակ ծովեզերաց վրայ չկայ տեղ մը որ թէ՛ լեռնագրական և թէ՛ ջրագրական տեսակէտով այնչափ հետաքրքրաշարժ լինի, որչափ Բերանք-Քաթարոյի կոչուած տեղը։

Քաթարոյ գետ չէ, ինչպէս որ կրնայ կարծուիլ. Քաղաք մ'է եպիսկոպոսանիստ, որով շրջանակի մը մայրաքաղաքն եղած է։ Գալով բերաններուն, վեց ծովախորշերէ կը բաղկանան, եռեւէ եռեւ իրարու յաջորդող, որք նեղ ջրանցներով կը հաղորդակցին միմեանց հետ, և զորս վեց ժամու մէջ կրնայ անցնիլ ոք։ Ցամաքին լեռներուն մէջ եռեւէ եռեւ շարուած այդ փոքրիկ լիճերու համբիչին վերջին կէտը կամ հատիկը, Նորրի լեռան ստորոտին կը յանգի, որ Աւստրիական պետութեան սահմանը կը կազմէ։ Անկէ անդին օսմանեան պետութիւնը կ'սկսի։

Այդ ծովախորշերուն բերանն ելած էր Տօքթօր Անթէքիրթ, արագ նաւարկութենէ մ'զկնի։ Անդ ելեքտրաշարժ սրընթաց մակոյկ մը կ'սպասէր՝ ծայրագոյն ծովախորշը տանելու համար զայն։ Օսթրոյի նրբանցքը դառնալէ, Քասթէլ-Նուովայի, Սթօլիվոյի, Բերաստիոյի (հռչակաւոր ուխտատեղի մը), Րիզանոյի (ուր դալմատական հագուստներն ալպանիական և թրքական հագուստներուն հետ կը խառնուին արդէն) առջեւէն անցնելէ յետոյ, լիճէ-ի-լիճ վերջին ծովախորշն հասաւ, որոյ ծայրը շինուած է Քաթարոյ։

Ելեքթրիք 2, քաղաքէն քանի մը հարիւր գրկաչափ հեռու երկաթ նետած էր այն անշարժ և թխամթոյր ջուրերուն մէջ, զոր ոչ մի խորշոմ չէր վրդովեր յունիսի այն գեղզուարթ երեկոյին։ Բայց Տօքթօրը նաւուն մէջ չանցուց գիշերն։ Անշուշտ իւր ապագայ դիտաւորութեանց օգտին համար չէր ուզեր որ այն արագ ելեքտրանաւուն տէրն ինք լինելն իմացուէր։ Այս պատճառաւ ինքը մակոյկով ուղղակի Քաթարոյ ելաւ, քաղաքին օթեւաններէն մին իջնելու համար, ուր Մաթիֆու պիտի ընկերանար իրեն։

Իսկ զանոնք ցամաք հանող մակոյկն աներեւոյթ եղաւ մութին մէջ, նաւահանգըստին աջ կողմը փոքրիկ խորշի մը մէջ քաշուելով, ուր անտեսանելի պիտի մնար։ Անդ, Քաթարոյի մէջ ալ Տօքթօրն անծանօթ պիտի մնար իբրեւ աշխարհի ամենէն աննշան մէկ անհատը քաշուած։ Հազիւ Պօքէզք, Դալմաթիոյ այդ հարուստ գաւառակի բնակիչք, որք Սլաւ են ազգաւ, պիտի կրնային նշմարել օտարականի մը ներկայութիւնն իրենց մէջ։

Քաթարոյ քաղաքը, ծովախորշէն դիտելով, Նորրի լերան թանձրութեան մէջ շինուած է գոգաձեւ։ Իւր առաջին տուները ծովեզրին վրայ կառուցուած են, ճակատ[illegible] սուր անկեան խորն, որոյ ծայրը լեռ[illegible] կոյտին մէջ մտած է։ Այդ գեղատեսիլ ծ[illegible] առագաստ ձագարին ծայրը կը մերձենայ Լոյտի շոգենաւերն և Աւստրիական ծով[illegible] զերները բանող մեծամեծ նաւերը։

Նոյն երեկոյին Տօքթօրն օթեւան գտնելու զբաղեցաւ. Մաթիֆու ալ հետ կը պտըտէր, առանց իսկ հարցնելու [illegible] ո՛ւր ցամաք ելած էին, Դալմաթիոյ մէջ [illegible] նէր թէ Ջինաստանի, փոյթ չէր անոր հ[illegible]մար։ Իբրեւ հաւատարիմ շուն, տիրոջն ետեւէն կ'երթար։ Պարզ գործիք մ'էր, [illegible]լու մեքենայ մը, զոր Տօքթօրն իրեն [illegible]հած էր գործածել, երբոր հարկ դառն[illegible]

Երկուքն ալ, ծառազարդ ծովեզրն [illegible]նելէ յետոյ, Քաթարոյի պարսպաց [illegible] ներս մտան, քանի մը նեղ ու զառ[illegible] փողոցներէ անցան, որոց մէջ չորս հ[illegible] հազար բնակիչք կը վխտան։ Այն պահ[illegible] էր որ ծովուն դուռը կը փակուէր, որ[illegible] հետեւ մինչեւ իրիկուան ժամ ութ բաց [illegible] մնար, ի բաց առեալ այն օրերն՝ ուր Լ[illegible] շոգենաւերը կը ժամանեն։

Տօքթօրը շուտով հասկցաւ որ քաղ[illegible] մէջ օթեւան բնաւ չկար։ Ուստի հարկ[illegible] զաւ բնակարան մը վարձել տուն մը [illegible] և այս ալ դժուարին չէր Քաթարոյի

(Շարունակ[illegible]

գիպտական ծառայութիւնը թողով, իտալական ծառայութեան մէջ մտած են։ Մասովայի շուրջ աւազակութիւնն զգալապէս նուազած է Իտալացւոց հաստատումէն ի վեր։ Իտալացիք բանուկ առուտուր մ'ըսկսած են Սուտանի և Հապէշստանի հետ։ Ամեն օր մեծ բանակութեամբ մորթ և շատ փղոսկր կը բերուի Մասովա։ Իտալացիք ընկերունք գրած են տեղացւոց հետ շատ բարեկամաբար վարուիլ և վայրենական զայրութիւ հրամ չընել անոնց վրայ։ Զօրավար Ճէնէ շատ ճարտարապէս կը կառավարէ իտալական նորստաց գաղթավայրը Կարմիր ծովու եզերաց վրայ։

ԵԳԻՊՏՈՍ. Խտիվը ծանոյց Եգիպտոսի անգլ. բանակին ընդհ. հրամանատար Ստեֆենսընն զօրավարին թէ մտադիր է Մէճիտիէի առաջին աստիճանը շնորհել իրեն։ Ցայտնի է թէ Անգլիացի մը չի կրնար օտար պատուանշան ստանալ առանց իւր կառավարութեան յատուկ հաւանութեան։ Կը մնայ տեսնել թէ Լոնտոնի կառավարութիւնը կը հաւանի՞։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԲՈԼՈՆԻԱ. Մոսքուայի Վէտոմօսթի ազդեցիկ թերթին Պերլինի թղթակիցը (ուր մը կուտայ), որ քաղաքական ակմբոց մէջ բաւական շշուկ պատճառած է, «Անծխուէլի հեղինակութեան մը» վրայ յենլով, թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ, Պ. Կլատստոնի յիշխանութիւն անցնելէն առաջ, Լորտ Սալզպըրի զանազան կառավարութեանց, ընդ որս Գերմանիոյ, տրամադրութիւններն իմանալ ուզեր է . . . Բոլոնիոյ թագաւորութեան վերահաստատման համար։ Այս գաղափար անմիջապէս մերժուեր է, և Պիզմարք Իշխանին հակալէհական աշխարհավարութիւն Անգլիոյ նախարարապետին այն թելադրութեան հետեւանք է եղեր։ Ռուսիոյ լրագրեր ամենայն լըջութեամբ յօդուածներ կը գրեն այս կարի անհաւանական զեկուցման վրայ, և Լոնտոնի ու Բեթերսպուրկի կառավարութեանց միջեւ յարաբերութեանց բարեկամական վիճակը գոհութեամբ կը հաստատեն։

ՎԱՏԻԿԱՆ. Լեւոն ԺԳ Պապն իւր դահակալութեան ութերորդ տարեդարձին առթիւ 10,000 Ֆր. բաշխել տուաւ Հռոմ քաղքին աղքատաց։ Նոյն առթիւ, ընդունեց Կարդինալաց ժողովոյն շնորհաւորութիւններն, և բանախօսութիւն մ'ընելով, գոհութիւն յայտնեց Կարդինալաց մէջ տիրող համաձայնութեան համար։ Ողբաց Ս. Աթոռոյն «հարստահարեալ» վիճակն, «որ անարժան է Եկեղեցւոյ Պետին և անհամաձայն է անոր անկախութեան»։ Մօտերս ի Հռոմ տեղի ունեցած դատաստանի մը մէջ, Վիէննայէ ուղղեալ անանուն նամակ մը Վատիկանի դէմ ծանր ամբաստանութիւն մը կ'ըներ, ըսելով թէ Լեւոն ԺԳ Պապն իւր քաղաքական խորին հմտութեամբ ու ճարտարութեամբ ջանացնար կը չինի կործանել իտալական միութիւնն ու անկախութիւնն և Պապին քաղաքական իշխանութիւնը վերահաստատել, և թէ այս նպատակաւ Իտալիոյ ծովային պաշտպանութեան միջոցներուն վրայ գաղտնի տեղեկութիւն ալ Կարդինալը բանախօսութեան մէջ, յիշելով զայն, ամենայն զայրութիւ մերժեց իբրեւ անհիմն զրպարտութիւն, և ցաւ յայտնեց որ կառավարութիւնն անպատիժ կը թողու այսպիսի չարախօսութեամբք Վատիկանի դէմ ամբոխին ատելութիւնը գրգռել փորձողները։

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ միաձայնութ. կը խնդրեն Բ. Դուռէն որ «Պուլկարիոյ Իշխանը ցկեանս» կուսակալ անուանէ Արև. Ռումէլիոյ։ Թղթակիր կարծէ թէ Բ. Դուռը պիտի հաւանի առ այս, վերջնական լուծում մը տալու համար Ռումէլիի խնդրոյն։

ԱԹԷՆՔԻ մէջ ժողովրդային ցոյցեր տեղի կ'ունենան եղեր, Թուրքիոյ դէմ պատերազմ պահանջելով։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆՆ հրամայեց որ յառաջիկայէ պուլկար զինուորք իրենց պայից հետ ռուսերէն չխօսին։ Ցորչափ Պուլկարիոյ պատերազմական նախարարը Ռուս էր և բազմաթիւ ռուս պաշտօնեայք կային պուլկար բանակին մէջ, պուլկար զինուորաց արգիլուած էր իրենց պայից հետ ռուսերէնէ տարբեր լեզուաւ խօսիլ։ Իշխանին այս հրաման Ռուսիայէն անկախ լինելու նոր փորձ մը կը համարուի։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ի զէն կոչած նոր պաշտպանաց գումարն է 20,000 հոգի։

ՍԵՐԲ հպատակք, որք սերպօ-պուլկար պատերազմին պատճառաւ Պուլկարիայէն արտաքսուած էին, արտօնութիւն ստացած լինելով, հետզհետէ վերադառնան ի Պուլկարիա։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը, խնդրոյ աւստրիական գործակալին, հրամայեց ի Սոֆիա գումարել ուղղուած դատ մը, յորում Պուլկարք պիտի պահանջեն ամեն աւստրօ-մաճառ հպատակաց արտաքսումն Իշխանապետութեան երկրէն, այն համոզմամբ թէ աւստրօ-մաճառ կառավարութիւնը Պուլկարիոյ դէմ ի պատերազմ գրգռած է Սերպիա, և իւր հպատակք որ Պուլկարիա լրտեսութիւն ըրած էին Սերպերուն։

ՆՈՐ, կէս-պաշտօնական թերթ Ռուսիոյ Արտաքին գործոց նախարարութեան, կը ծանուցանէ թէ Արեւ. Ռումէլիի գործերը վերջնապէս կարգի դնելու պաշտօն ունեցող Դեսպանախորհուրդն ի մօտոյ պիտի գումարի Պերլինի մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գոհութեամբ կը լսենք թէ Վսեմ. Օտեան Գրիգոր էֆէնտի բաւական առողջացած լինելով իւր հիւանդութենէն, կը պատրաստուի Փարիզէն մայրաքաղաքս վերադառնալ։

Տնտեսական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստն ըրաւ երէկ ի Պատրիարքարան և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

1. Նկատողութեան առնլով ազգային սեպհականութեանց և կալուածոց ապահովագրութեան խնդիրը, գործնական և չնչաւէտ միջոցներ մտածելու և ծրագիր մը պատրաստելու պաշտօնով յանձնաժողով մը կազմեց և որոշեց յառաջադրել Վարչութեան յիշեալ յանձնաժողովին ի պաշտօն կոչելու համար։

2. Նկատելով որ թաղերու կողմէ ներկայացեալ հաշուոց քննութեան համար արդի դրութիւնն անբաւական է և լոկ թաղեցւոց գիտողութեան ենթարկելով չէ կարելի մանրամասնութեանց օրինաւորութեանը կամ ապօրինաւորութեանը նկատմամբ համոզում գոյացնել, որոշեց թաղեցւոց դիւրամատչելի և քննութեան նոր եղանակ սահմանող ծրագիր մը պատրաստել։

3. Նկատողութեան առնլով գաւառական ազգային կալուածոց և վանօրէից վիճակն, հարկ տեսաւ, այս սահմանին մէջ նոր որոշում մ'ընելէ առաջ, նախ Վարչութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն տեղեկանալ և ըստ այնմ շարժիլ։

4. Եդիկուլէի Ս. Եղիա եկեղեցւոյ 1879-80 տարւոյ մէջ առանց Վարչութեան հաւանութեան կառուցեալ վարժարանին շինութեան հաշուեցոյցը նոյն թուականի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ մատուցուած և Ազգ. Պատրիարքարանն եւս նորա մանրամասնութեանց քննութեանը ձեռնարկած լինելով, Տնտեսական Խորհուրդն արժան համարեց նոյն հաշուեցոյցին մէկ օրինակն այժմէն կախել տեղւոյն եկեղեցւոյ բակն ի տես թաղեցւոց, լսելու համար նաև թաղեցւոց դիտողութիւնը։ Իսկ եկեղեցւոյ մատակարարութեան վերաբերեալ հաշուական կէտերու քննութիւնն և ճշդութիւնն [illegible]։

Ղալաթիոյ թաղային հաշուոց քննիչ Յանձնաժողովն յառաջիկայ երկուշաբթի օր ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Կ'իմանանք թէ Յանձնաժողովն, իւր քննութիւններն աւարտած լինելով, տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ ի մօտոյ Ազգային Վարչութեան։

Կրօնական Ժողովն իւր վերջին նիստին մէջ արտօնեց Պալատու եկեղեցւոյն համար երկու և Խասգիւղի համար մէկ քահանայի ձեռնադրութիւնն։

Սամաթիոյ Եէնիմահալլէ թաղի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյն՝ Մեծ Պահոց համար՝ քարոզիչ կարգուած է Տիվրիկի առաջնորդ Արժ. Վարդան Ծ. Վ. Մամիկոնեան, որ այժմ մայրաքաղաքս կը գտնուի։ Կը լսենք թէ թաղեցիք մեծապէս գոհ մնացած են այս անուանումէն։

Աւստրիոյ մէջ կը կարդանք թէ ռուսահպատակ Պ. Բարսեղ Մեղուբեանց Պերճիոյ ռուսական հիւպատոսական գործակալ անուաներ է հրամանաւ Ռուսիոյ կայսեր։

Հայ Հռոմէականաց Պատրիարք Գեր. Ազարեան Սրբազանի Փոխանորդ Հոլասեան Գերապայծառը կարճատեւ հիւանդութենէ մը յետոյ այս առաւօտ վախճանեցաւ ի Դատը-Գիւղ։

ԳԵՐ. ԳՐԻԳՈՐ Վ. ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ

Ցետ երկարատեւ և անդարմանելի ախտակրութեանն հանգեաւ ի Տէր յարգելի և բազմաշխատ կենացն ի [illegible], ի ցաւ և ի վիշտ ամենայն ազգասէր սրտից։

Որք զ'[illegible] յարգեն և մեծարեն զյիշատակ, հրաւիրին ի հանդիսաւոր Պատարագ և ի Հոգեհանգիստ պաշտօն յուղարկաւորութեան՝ յերրորդ ժամու յառաջիկայ Ուրբաթու յեկեղեցւոջ Սրբոց Ցովհաննու Ոսկեբերանի։

Ի Բերա, 27 Փետր. 1886

ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ և ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ընտանիքներն խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ազգականաց եւ բարեկամաց, թէ

ՄԻՔԱՅԵԼ ՄԱՔՍՈՒՏ ԷՖ.

ՕՍՄ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒՊԱՏՈՍ Ի ՇԻՐԱ

յետ կարճատեւ հիւանդութեան իւր հոգին աւանդեց ի Շիրա, ամսոյս 17ին։

Հանգուցելոյն մարմինն ի Պոլիս փոխադրուած լինելով՝ թաղման տխուր հանդէսը պիտի կատարուի յՕրթագիւղ, Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին, յառաջիկայ Ուրբաթ օր, ամսոյս 28, ժամ 5, ըստ Թուրքաց։

Կ. Պոլիս Օրթագիւղ,
26 Փետր. 1886

ԼՍԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

Ընդ հովանաւորութեամբ Վսեմաշուք Սէրվիչէն էֆէնտիի, յառաջիկայ կիւրակէ՝ 2|14 Մարտ՝ լսարան մը պիտի տրուի ի նպաստ Ասիական Ընկերութեանս, որ նոր տարիներէ հետէ կրթական գործին իւրայանն կը նպաստէ, գաւառաց վարժարաններուն դասագրքեր հայթայթելով ձրիաբար և հրատարակելով բազմերախտ Շահնազարեան Կարապետ վարդապետի հիմնած [illegible] գրական ու գիտական հանդէսն։

Լսարանատեղին է Բերայի Սէլլէտեան [illegible] որ ազնուաբար Ընկերութեանս տրամադրութեան ներքեւ դրուած է սոյն հաստատութեան Պատուարժան Տնօրէնութեան կողմանէ։ Ցօժարած են բանախօսել գրական և գիտական նիւթոց վրայ Տեարք Ս. Պալտօ՝ Նշանաւոր փաստաբան, Ռէթէոս Պէրպէրեան և Յօբ. Ճէլալ։

Դադարի միջոցներուն, ազգային երաժշտապետ Տ. Տիգրան Չուխաճեան՝ ընկերակցութեամբ Տ. Յակոբ Սաստուրեանի՝ դաշնակի վրայ պիտի նուագէ հատուածներ իւր լաւագոյն հեղինակութիւններէն։ Լսարանն՝ եւրոպական ժամը 1½ին (7½ ըստ տաճկաց) պիտի բացուի։

Ի դիմաց Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ա. Գ. ՓՈՆՈՍԵԱՆ	Ց. ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տոմսակը կը ծախուին՝ ի գին 20 գրուշի՝ Ընկերութեան գանձապահ Մեծ. Միհրան Ք. Տէօրմէճեան էֆ.ի վաճառատունն, ի Պոլիս, Մահմուտ-Բաշա Գամոնտօ խանի տակ, թիւ 86, և Թղթավաճառ Արշակեան ու Փանոսեան տեարց գործատեղին, Մահմուտիէ մեծ-փողոց թիւ 15 ի Կալաթա։

ԱԶԴ

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան վարժարանէն ելած շրջանաւարտ օրիորդ մը կը փափաքի գաւառաց մէջ [illegible]։

Պէտք ունեցողք կրնան դիմել Ընկերութեան Գործադիր Ժողովոյն, յՕրթագիւղ։

ՎՐԻՊԱԿ.—Երէկուան Արեւելքի Ազգային լուրոց մէջ «Նոր Տարւոյ առթիւ շնորհաւորական հեռագիր մ'ուղղելով Իզմիրի Ս. Առաջնորդին, տէրունի տիտղոս տուած էին Նման» պարբերութիւնը պէտք է կարդալ «. . . տէրունի տիտղոսը տուած էին Նմա»։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարուելով, գլխաւորաբար ելմտական խնդիրներով զբաղեցաւ։ Խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցաւ նաև կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, իւր մասնաւոր տեղեկութեանց համար։

Կ'ըսուի թէ Օսմ. կայս. Պանքայի հետ կնքեալ Պայմանագիրը նկատողութեան առնուեր է այդ նիստին մէջ։

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Դեսպանախորհրդոյ գումարման մասին պաշտօնական որոշ տեղեկութիւնք չկան։ Առ այժմ սա միայն յայտնի է թէ մեծ Տէրութեանց ներկայացուցիչք նախ և առաջ իրենց երիցագոյն պաշտօնակցին՝ աւստրիական դեսպան Պարոն Քալիչէի նախագահութեամբ մասնաւոր գումարում մ'ունենալով, նախնական խորհրդակցութիւններ պիտի կատարեն։ Թուրք կ'ըսէ թէ տակաւին կարգադրուած չէ ո՛չ մին այն խնդրոց որք իրենց լուծումը պէտք է ստանային Դեսպանախորհրդոյ գումարումէն առաջ։

Անգլ. նախորդ դեսպան Սըր Հուայտ իւր հրամեշտի գրերը մատուցած լինելով, երբ անգլիական ներկայացուցիչ Դեսպանախորհրդոյ աշխատութեանց մասնակցելու համար, նոր յանձնարարագրոց կ'սպասէ իւր կառավարութեան կողմէ։

Դեսպանախորհրդոյ գումարումք տեղի պիտի ունենան դարձեալ Թօփհանէի Քէօշկին մէջ և օսմ. պատուիրակի պաշտօնը պիտի վարեն Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և Դատական նախարար Վսեմ. Սէրվէր փաշա։

Բերայի քաղաքական ակմբոց մէջ զրոյց կը շրջէր թէ Ռուսիա նոր առարկութիւն մը յարուցած է, բայց այս զրոյց չհաստատուեցաւ։ Կ'երեւի թէ խնդիրը այն փափաքին վրայ է զոր արտայայտած է Բեդրսպուրկի Դաշլինը, թէ թուրքօ-պուլկարական Պայմանագիրը վաւերացուելէ առաջ մեծ Տէրութեանց ամենքն ալ իրենց հաւանութիւնն յայտնեն Արեւ. Ռումէլիի Կազմական Կանոնագրին մէջ ներմուծելի բարեփոխութեանց։ Ըստ օրուան այս վերաքննութեան աշխատութիւն՝ որ պիտի կատարուի թուրքօ-պուլկարական խառն յանձնաժողովի մը ձեռամբ, ժամանակի կը կարօտի, և Պէրլինի Դաշնագրին ստորագրող Տէրութիւնք եւս ի վերջոյ պիտի զբաղին անոր քննութեամբ, կ'ենթադրուի թէ Զարին կառավարութիւնը կարծիք յայտներ է թէ Դեսպանախորհուրդը շատ աւելի արդիւնաւոր և գործնական կը լինի, եթէ յիշեալ յանձնաժողովոյ աշխատութեան աւարտումէն յետոյ գումարի։ Այս լինելու է ահա Ռուսիոյ կողմէ յայտնուած կարծիքն որ նոր առարկութիւն մը կարծուեր է քաղաքական քանի մ'ակմբոց մէջ։

*
* *

Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Վսեմ. Տատեան Յարութիւն էֆէնտի երէկ Բերա, ռուսական դեսպանատունն երթալով, տեսակցեցաւ Պ. Նէլիտօֆի հետ։

Կը կարծուի թէ այս տեսակցութիւն Դեսպանախորհրդոյ գումարման կը վերաբերի։

Պուլկարական պատուիրակ Պ. Զանոֆ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Այս տեսակցութենէ յետոյ Պ. Զանոֆ հեռագրաւ բանակցեցաւ Աղեքսանդր Իշխանին հետ։

Թուրք զրոյց մը կը յիշատակէ թէ Անգլիա վերջնագիր մը պիտի ուղղէ Ցունաստանի որպէսզի քառասուն եւ ութ ժամուան մէջ ցրուէ իւր զօրքերը։

ՐԷԺԻՆ

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բ. Դրան, Րէժիի և Ընդհանուր Պարտուց վարչութեան միջեւ ժամանակէ մ'ի վեր կատարուած բանակցութիւնք ի մասին Եգիպտոսի ներմուծեալ [illegible] րայ են և կը յուսացուի թէ պայմանագրոյն այդ կէտը բարեփոխուելով այս խնդիր վերջանայ ի մօտոյ։

Րէժիի Վարչական Խորհուրդը նախընթաց օր նիստ ընելով Օսմ. կայս. Պանքային մէջ, խորհրդակցեցաւ ընկերութեան շահուց պահպանման միջոցներուն վրայ։

Այս արտասովոր գումարման ներկայ էին, բաց ի Վարչական Խորհրդոյ անդամներէն, Պ. Պէրժէ՝ ներկայացուցիչ Փարիզի Օսմ. Պանքային, Պ. Զիֆֆէր՝ Տնօրէն Քրէտի Անշթալթ դրամատան և Պ. Պլէյխրէօտէր՝ ի դիմաց Պէրլինի համանուն Պանքային։

ԿՐԵՏԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրետէէն փետր. 16|28 թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն տեղական լրագրոյ մը.

Մեծ պատրաստութիւնք կը տեսնուին ի Սուտա ընդունելու համար Էտինպըրկի դուքսն որ կը յաջորդէ ծովակալ Լորտ Ճօն Հէյի՝ իբր ընդհանուր հրամանատար Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին։

Այս երրորդ անգամն է որ Անգլիոյ թագուհւոյն որդին կ'այցելէ մեր կղզին։ Առաջին անգամ 1878ի ապստամբութեան միջոցին էր. Ալֆրէտ Իշխանը գործօն դեր մը կատարեց այդ խռովայոյզ օրերուն մէջ, իւր ներկայութեամբ և գործերով նպաստելով խաղաղութեան վերահաստատման ի Րէթիմօ ուր խլամ ժողովուրդն [illegible] ելած էր։

Երկրորդ այցելութիւնք տեղի ունեցաւ 1885ի գարնան։ Ցակուէն դերծովակալի աստիճան ունէր և կը հրամայէր Միջերկրականի բրիտանական նաւատորմի մէկ մասին որ Սուտայի ծովախորշն այցելեց։ Անդ էր որ Էտինպըրկի դուքսն ստացաւ իւր կրտսեր եղբօր Ալպանիի դքսին մահուան գոյժն։

—Կուսակալ Սաւա փաշայի հեռագրաւ տեղեկութիւն տրուեցաւ թէ ռուսական զրահաւորք որք Իզմիրի առջեւ կը գտնուէին, ինչպէս և իտալական և աւստրիական մէկ մէկ զրահաւորք, Սուտա հասած են։ Հետեւաբար այժմ Կրետէի ջուրերը կը գտնուին ընդ ամենն երեսուն և հինգ օսմանեան և եւրոպական մարտանաւք։

—Ապատիայի խլամ բնակիչք հետեւելով կղզւոյն ուրիշ մասանց խլամ բնակչաց օրինակին, աշխատելով փորձեցին կղզւոյն միջնաբերդն ապաստանիլ երեւակայական վտանգներէ զերծ մնալու համար։ Քէյնուրիոյի և Բիրկիօթիսայի կառավարիչք մուծած չփոթութեան վայրն երթալ և մտքերն հանդարտեցնել։ Անտարակոյս կուսակալը պէտք եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու արգիլելու համար այսպիսի դէպքերու կրկնումն որք հանրային հանդարտութիւնն ու բարեկարգութիւնը խանգարելու բնութիւն ունին։

Կը կարծուի թէ անգլիական նորընտիր դեսպան Սըր Էտ. Թօրնթըն այսօր պատիւ պիտի ունենայ վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Համօթօ նախընթաց օր հրաւիրելով մայրաքաղաքիս ֆրանսական Առեւտրական Սենեկի անդամներն, ի պաշտօնէ ծանոյց անոնց թէ իւր կառավարութեան սակագնաց վրայ, Թուրքիոյ և Արեւելեան Ռումէլիի միջեւ հաստատեալ մաքսային շղթայն վերցուած է։

Պ. Համօթօ յաւելց թէ այս պարագային մէջ, Ֆրանսայի ջանից այժ տրամին Անգլիա և խնդրոյն մէջ շահ ունեցող ուրիշ պետութիւնք։

Ծանուցինք արդէն Առեւտրական Լըտէէն առնլով, թէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնն հրահանգ ղրկած է Պուքրէշի օսմ. դեսպան Զիա պէյի, պէտք եղած ձեռնարկներն ընել ռումանական կառավարութեան քով, որպէս զի բարւոք լուծում մը տրուի ռումանական սակագնոց խնդրոյն։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, Պուքրէշի օսմ. դեսպանն ի դիմաց ռումանական կառավարութեան բացարձակ ապահովութիւն տուած է Բ. Դրան, թէ իւր պահանջումները նկատողութեան պիտի առնուին։ Արդէն յիշեալ սակագնոց խնդիրը Ռումանիոյ Խորհրդարանին յանձնուած էր, որ հարկ եղած բարեփոխութիւնները պիտի ներմուծէ, մանաւանդ այժմ որ աւստրօ-ռումանական դաշնագիրն կը խզուի։

Թուրքիա որ պատճառներ ունէր գանգատելու իւր օճառի, ձէթի, չոր պտուղներու և ուրիշ արտադրութեանց նկատմամբ, որոցմէ այն աստիճան բարձր մաքսատուրք կ'առնուէին որ չէին [illegible] արտադրութեանց հետ, աւստրօ-ռումանական դաշնագրոյն խզմամբ, հաւասար դիրք մը կըստանայ Աւստրիոյ, որոյ վաճառականութիւնը շատ աւելի ընդարձակ է ի Ռումանիա քան Թուրքիոյ վաճառականութիւնն։

Այս նկատողութիւններով, կայս. կառավարութիւնն որոշեր է, Ֆրանսայի օրինակին հետեւելով, հրաժարիլ այն խիստ միջոցներէ զորս կը խորհէր ձեռք առնուլ ռումանական ապրանաց նկատմամբ։

Անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Թրոթըր հազարապետը Գահիրէէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ երէկ։

Կայս. կառավարութիւնն՝ Շվարձի դրութեամբ երկու նոր ծովառմբակիր յանձնարարած է Գերմանիոյ գործարանաց։

Աւէտէ զրահաւորն այսօր կը մեկնի Պոլսոյ նաւահանգստէն ի Դարդանէլ, ուր մարզանքներ պիտի կատարէ։

Ամիական Թուրքիոյ գաւառներէն արմտեաց արտածութեան արգելքը վերցուած չէ տակաւին։

Փրէ-Պօրթ ելմտական թերթին հետեւեալ ծանօթութիւնները կը հրատարակէ Օսմ. Հանրային Պարտուց գանձուց կացութեան վրայ.

1886 յունուար ամսոյ մէջ, վեց անուղղակի տրոց հասոյթք 52,714 ոսկի հասած են, մինչ 1885 յունուարին, 48,839 ոսկի էին անոնք։ Հետեւաբար այս արտասովոր բարձրութիւնք կը նշմարուի, թէ հակառակ քաղաքական արդի տագնապալից կացութեան, յիշեալ վարչութեան հասոյթք աւելցած են։

Ցունուար ամսոյ ընդհանուր հասոյթք 58,199 ոսկւոյ բարձրացած են, մինչ 1885ի նոյն հասոյթք 65,095 ոսկի էին։ Բայց այս տարբերութիւն յառաջ կուգայ Արեւելեան Ռումէլիի տարեկան հարկէն (15,416 ոսկի) որ չվճարուեցաւ այս տարի։

Ընդհակառակն, Պուլկարիոյ հարկն, որ այժմեան հասոյթից մէջ 5484 ոսկի նշանակուած է ծխախոտի վրայէն առնուած տրոց հաշուէն, 1885 տարւոյ հասոյթից մէջ չկայ։

Մինչեւ յունուար 31ի ընդհանուր գանձմունք հասած են 1,766,688 ոսկւոյ, մինչ նախորդ տարւոյ նոյն հասոյթք 1,783,757 ոսկի էին, և եթէ յաւելունք Արև. Ռումէլիի հարկն որ վճարուած չէ 1885 հոկտեմբեր ամսէն ի վեր, (այն է շուրջ 88,000 ոսկի) պիտի տեսնենք թէ մինչեւ յունուար 31ի շրջանին մէջ արժետոմարց հասոյթք աւելցած են շուրջ 61,000 ոսկի։

Մօր ու Փօսթի մէջ կը կարդանք.

Պէրութի Բրիտանական հիւպատոսը ծանուցած լինելով իւր դեսպանատան թէ Խրդիտի մէջ յարձակում մը տեղի ունեցած է գերմանացի Պ. Քօննօրի վրայ, հրաման ըստացաւ գործը կարգադրել ուղղակի գաւառին կուսակալին դիմելով։ Հակառակ պարագային մէջ, Պ. Քօննօր դատարանաց պիտի դիմէ, գոհացում ստանալու համար։

Կ'ըսուի նաեւ թէ Պէրութի մէջ եկեղեցիներ և դպրոցներ փակուեր են, սակայն յայտնի չէ թէ այդ հաստատութիւնք պէտք եղած կայս. ֆէրմանն ունէին։

Անհիմն կը կարծուի այս օրերս Բերայի մէջ շրջած զրոյց մը, թէ Սըր Ուիլիէմ Հուայթ Աթէնքի անգլիական դեսպան պիտի անուանի։

Աղեքսանդրիոյ լրագիրը կը ծանուցանեն թէ ամերիկեան ընկերութիւն մը եգիպտական կառավարութենէն արտօնութիւն կը խնդրէ Թրամվէյի քանի մը գծեր հաստատել ի Գահիրէ։ Ընկերութիւնը շահաւոր պայմաններ առաջարկած է Խտիվին կառավարութեան որ մեծագումար եկամուտ մը պիտի ապահովէ այդ գծերու շահագործմամբ։

Մախսուսէի ընկերութիւնն որոշած լինելով մասնաւոր շոգենաւ մը յատկացնել Նէճմի զինուորական փոխադրութեանց օգնելու համար, Կիւրճի ընկերութեան [illegible] շոգենաւները գներ է։

ԱԶԴ

Մայրաքաղաքս հասած հեռագրին նայելով, աւասիկ իմ ծախած տոմսակներէս անոնք որք շահած են Սաքսի Լօթըրիին մարտ 8ի և 9ի երրորդ վիճակահանութեան ժամանակ.

Թիւ 83545 մարք 1000
Թիւ 11441 » 250

եւ 11135, 11427, 11445, 34206, 34208, 34215, 34230, 54544, 54580, 83554, 83558 թիւերն ալ շահած են 210ական Մարք։

Վերոյիշեալ տոմսակները կը կրեն իմ Գրամատանս կնիքն, և զայնս ունեցողները կը հրաւիրուին ներկայանալ՝ շահուած գումարներն ստանալու համար։

Ժ. Տ. ՑԱՆԷԹՕ
Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, Թիւ 18

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Փարիզ, 9 մարտ

Պ. Լը Միռ տը Վիլլէռ Ֆրանսայի դեսպան անուանեցաւ ի Մադագասգար։

Պէրլին, 9 մարտ

Կէս պաշտօնական լրագիրք կը հաստատեն թէ Պիզմարք Իշխանին առողջական վիճակը ծանրացած է։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 27 փետրվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պահանջի)		110 7/8
3 » »	(վճարելի)	110 1/2
3 » Բարիզ »	(պահանջի)	22 75
3 » »	(վճարելի)	22 82 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ իրիկուն գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. Կ.)		17 31
Զօրաւոյին գոցուելէն վերջը	»	17 30
Բերայի մէջ	»	— —
Ղալաթիոյ բացուեցաւ	»	17 37
Բարձրագոյն գին	»	17 37
Նուազագոյն »	»	17 37
Կէս օրին	»	17 37
Փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Գ. Կ.	28
» 1860) 1863) 1872)	B.	17 20
» 1865) 1869) 1873)	C.	17 37

ԽՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	77 15
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	77 20
Կէս օրին	77 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՔ

Օսմ. Պանքա ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լ.	3 20
Քրէտի ժէնէրալ	»	Օսմ. »	6 16
Վաճառ. Գօնթ.	»	»	4 22
Օսմ. Շանժ է վալէօր	»	»	3 20
Թրամվէյ	»	»	285
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	40 75
Օգլիկասիոն դը Բիբրիթէ		»	—
[illegible] Լաւրիօմի		»	51

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 10 Մարտ, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ		101
Օսմ. » Սէրի Գ.	բացուեցաւ	16 3/16
» » »	գոցուեցաւ	16 5/16
» » » Ա.		28 1/4
» » » Բ.		17 1/2
» » » Գ.		16 1/8
Օթօման 1871		73 1/4
Փոխառութիւն 1877		87
Պանք Օթօման		11 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873		99 1/2
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)		69 7/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)		94 3/4
Ցայրա Սանիէ		69 7/8
Տօմենիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)		94 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		— —

Վիէննա, 10 Մարտ, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 05
Օսմանեան երկաթուղի	20 70

Բարիզ, 10 Մարտ, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0		109 75
» » 3 0/0		82 02 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ.	բացուեցաւ	16 32 1/2
» »	գոցուեցաւ	16 37 1/2

» » Սէրի Բ.	17 72
» » Գ.	16 20
Օսմանեան երկաթուղի	41 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	548 75
Գրէտի Լիոնէ	526 25
» Ֆոնսիէ	1362 50
Բաժնեստմ Լիոնի	1248 75
Սուէզի ջրանցք	2151 25
Ռուսական 5 % 1877ի	101 1/4
Իտալական Ռանթ	98 30
Եգիպտական միացեալ	353 75
Սպանիական (արտաքին)	58 1/2
Պրիւիլեժ Թիւրք	386 25
5 % Հելլենական	287 50
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 18

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Փարիզ, 10 Մարտ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 65
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ	16 42 1/2
Եգիպտական	352 50

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒՔ

Երկար ժամանակներէ ի վեր է որ ազգային ժողովը և ազգային լրագիրք գաւառական այցելուաց խնդիրը կը յուզեն, առանց երբէք լուծման յանգելու։ Ընդհանուր ժողովն կ'որոշէ, վարչութիւնն վարկ կը սահմանէ, կրօնական ժողով կը պահանջէ, տնտեսական խորհուրդ չմերժեր, ելեւմտից հոգաբարձութիւն չվճարեր, և գաւառական այցելուք չեն ըլլար։ Իսկ ժողովուրդէն ոմանք գուցէ և շատեր, և անոնց կողմանէ մեծ ու պզտիկ լրագիրներ բողոք կը բառնան թէ ազգային մի մեծ շահ անտես կը լինի և անարգել կը մնայ։

Իրաց այդ վիճակին մէջ համարձակ յայտարարութիւն մը պիտի ընեմ, և բացարձակ կերպով պիտի ըսեմ, թէ գաւառական այցելուաց խնդրոյն մէջ ո՛չ ժողովը մեղադրելի են և ո՛չ խորհուրդք, այլ մեղադրելի է բուն իսկ խնդիրն, որ ամեն կողմէ զննուած չէ, փորձառական պայմաններով ճոխացեալ չէ, և գործադրական կանոնաց համաձայն չէ։

Երբ լրագրի մը կամ տեղեկագրի մը կամ նամակի մը վրայ կը տեսնուի թէ այս ինչ կամ այն ինչ վիճակն կամ գիւղը լքեալ և անխնամ կացութիւն մ'ունի, իսկոյն կը խորհուի այցելու մը յղել իբր գերագոյն դարման։

Սակայն քննա՞ծ են արդեօք թէ ինչ գործ պիտի գործեն այցելուք.

Եթէ ո՞յք պիտի լինին այցելուք.

Թէ ինչ կանոնով պիտի պաշտօնավարեն այցելուք։

Որովհետեւ վտանգ կայ որ այցելուաց երեւելէն յետոյ, այնպէս խանգարուին գործողութիւնք և վերիվայր լինին գաւառական վարչութիւնք, որ յետինն չար քան զառաջինն լինի։

Եթէ վիճակի մը մէջ անխնամ գիւղեր կան, և առանց գոյութիւնն գիտէ կեդրոնն [illegible]

[illegible]

թեան արժանի է, որ չեմք գտներ թէ ո՞յք պիտի լինին այցելուք։ Եթէ Կոստանդնուպոլսոյ մէջ մնացող և աշխատանքէ փախչող վարդապետք և եպիսկոպոսունք գաւառներու մէջ աշխատող առաջնորդաց և վանահարց վրայ քննիչ պիտի յղուին, այդ անիրաւութիւն է։ Եթէ գաւառներու մէջ աշխատողք իրենց տեղերէն խախտուելով շրջիկ պաշտօնեայ պիտի դառնան, այդ ալ կարեւորագոյն վիճակներուն գործոց խանգարման պատճառ կը լինի։ Եթէ այդ երկու խումբերէն դուրս լաւ և յարմար անձեր պիտի գտնուին, այն ատեն լաւագոյն եւս կը լինէր այնպիսիները հաստատուն պաշտօններու կոչել և քանի մի գաւառաց յառաջադիմութիւնը ապահովել։

Ո՛չ նուազ նկատողութեան արժանի է այցելուաց պաշտօնավարութեան կանոնը, զի թէ տեղականը առաջնորդաց վրայ իշխանութիւն պիտի չունենան, ուրեմն բնաւ ազդեցութիւն ալ պիտի չունենան. իսկ թէ առաջնորդաց վրայ իշխանութիւն պիտի վարեն, ուրեմն բոլոր գաւառական վարչութիւնք պիտի դադարին, և վիճակներ անիշխանութեան պիտի մատնուին։

Դարձեալ եթէ այցելուաց պաշտօնը հաստատուն պիտի լինի, ուրեմն իսկապէս առաջնորդ իրենք պիտի դառնան, իսկ եթէ առօրեայ պաշտօն միայն պիտի ունենան, ուրեմն չահելու և չահուելու փորձութեան ենթակայ պիտի լինին, և ո՞ գիտէ ո՛րպիսի միջոցներ ալ պիտի գործածեն կամ պատահական օգուտ մը կամ հաստատուն և լաւագոյն պաշտօն մը պատրաստելու իրենց։ Կը կարծեմք վերջապէս թէ այդ քննիչ այցելուք ալ այն խմբէն պիտի լինին ուստի կազմուած են քննելի առաջնորդք։

Իսկ եթէ այցելուք առանց գործոց միջամտելու միայն իբր տեղեկաբեր և լրաբեր Պատրիարքարանի թղթակիցները պիտի դառնան, կը հարցնեմք թէ ինչ արդիւնք ունեցան ցարդ հաստատուած առաջնորդաց և պատահական քննչաց տեղեկագրութիւնք, որ լաւագոյն բաղդ մը սպասեմք նոր յղուելիք այցելուաց տեղեկագրութիւններէ։ Միւս կողմանէ Պատրիարքարանը արդէն ամեն բան գիտէ, և եթէ ոչ ամեն բան, գոնէ գլխաւոր և կարեւոր բաները գիտէ։ Թող նախ զանոնք հոգայ ու կարգադրէ, և անկէ ետքը եթէ տակաւին անծանօթ պարագայներ կան, գաւառաց մէջ եղող վարդապետք և վարժապետք և լրագրական թղթակիցք անգամ կը բաւեն ամեն բան յերեւան ածելու։

Մինչեւ ցարդ տրուած բացատրութիւնք իրաւունք կուտան մեզ համարձակ ըսելու, թէ գաւառական այցելուք աւելորդ են. և եթէ ցարդ այդչափ բաղձանք և խօսակցութիւններէ յետոյ չեն գործադրուիր, իսկական պատճառն այն է որ գաւառական այցելուներ յղելու գործադրական ձեւը չգտնուիր և պիտի չգտնուի։

[illegible]

ՏԻՐԱՑՐ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԴՈԼՖ Գ. ԲԵՐԺԷ

[illegible]

ւոր գիտնականներով եւ հիմնաւոր սկիզբն էր դնում Կովկասի գիտնական ուսումնասիրութեանը։ Նրբամիտ և աշխարհաշէն իշխան-փոխարքայն շատ պէտ հրաւիրել նորաւարտ ուսանող Բերժէին գալ մնալ բանասիրաց այս շրջանին մեր երկրում, ուր հունձն առատ է և մշակները սակաւ։ Յիսունական թուականների սկզբում գալով Թիֆլիս, Բերժէն գտաւ այստեղ մի շարք պատկառելի անձանց, որոնք զարմանալի անձնուիրութեամբ և սիրով ջերմաջերմ աշխատում էին երկրիս ուսումնասիրութեան զանազան մասնագիտական ասպարէզներում։ Կովկասի համար մի ոսկեղէն դար էր այն ժամանակամիջոցն, երբ իշխան Վորոնցովի նման լուսամիտ մեծ մարդուն շրջապատել էին Խանիկովը Գագարինը (վերջը Գեղարուեստից Ակադեմիայի փոխ-նախագահը), Բարտոլոմէյն, Խոդզկօն, Սոլլոգուբը, Աբիխը, Բէկէտովը (այժմեան պրոֆեսոր), Ուսլարը, Լեուլիէն, Ռւմանեցը և հայազգի Գէորգ Հախվերդեանցը։ Ահա այդ խմբին աշակերտեցաւ և մտերմացաւ նաև երիտասարդ Բերժէն։

Նշանակուելով անմիջապէս առանձին յանձնարարութեանց պաշտօնատար փոխարքայի դիւանատանը, Բերժէն մի քաղաքական փափուկ յանձնարարութեամբ 1853 թուին ուղարկուեցաւ Թէհրան։ Ի մօտոյ ծանօթանալով Պարսկաստանի զանազան գաւառներին, նա Խսպահանում այցելեց նաև Նոր Ջուղան։ Վերադառնալով 1854 թուին Թիֆլիս, Բերժէն անմիջապէս կցեց հռչակաւոր Դիւլօրիէի «Արժեան Հայք» գրուածի ռուսերէն տպագրութեանը մի հետաքրքիր յօդուած այժմեան պարսկահայոց դրութեան մասին։ Այդ աշխատանքից երեւում էր նորա առանձին համակրութիւնը դէպի մի բուռն հայ ժողովուրդ, որ պահպանած է իւր պատմական աւանդները շրջապատող մահմետական տարրի մէջ։ Երջանկայիշատակ Ներսէս Ե. ի սուր տեսութիւնից չը խուսափեց այս երիտասարդ անձն և և ծերունի Հայրապետը մտերիմ ծանօթութեամբ այն աստիճան յարգելի դարձաւ օտարական գիտնականիս աչքում, որ Կովկասի հնագիտական յանձնաժողովի արձանագրութիւնների հոյակապ հրատարակութեան վերջին Ժ. հատորի մէջ Բերժէն զետեղեց մի չտեսնուած խնամքով պատրաստուած գեղեցիկ պատկեր գարուս այս մեծ կաթողիկոսին։

Երկու երեք տարուայ գործունէութիւնը արդէն այնքան անուն տուեց Բերժէին, որ 1854 թուին, Պարսկաստանից վերադարձած միջոցին, նա ընտրուեցաւ տեղւոյս Աշխարհագրական ընկերութեան գրադարանապետ և թանգարանապետ։ 1855ին նա նորից ստացաւ յանձնարարութիւն Թէհրանի արքունեացը ներկայանալու, որ տեղից վերադառնալով 1856 թուին, մի շարք հետաքրքրական յօդուածներ տպագրեց Պարսից կենցաղավարութեան, հոգեւորականութեան և տների մասին։ Նոյն 1856 թուին նա ընտրուեցաւ յիշեալ Աշխարհագրական ընկերութեան գործերի կառավարիչ։ Հետագայ տարին Բերժէն արդէն ուսումնասիրում էր Կասպից ծովի արեւմտեան մասերի ազգաբնակութիւնը և Դաղստանի լեռնականաց կեանքը, որոց հետեւանքը եղան մի շարք տպագրուած աշխատութիւններ։ Երբ 1858 թուին նա Թիֆլիզ վերադարձաւ, նրան յանձնուեցաւ քաղաքիս հրապարակական գրադարանի վարչութիւնը և «Կավկազսկի Կալենդար» (Կովկասեան օրացոյց) աշխատութեան տարեց տարի հրատարակութիւնը։ Կարգի դնելով գրադարանը, Բերժէն զարմանալի աշխատասիրութեամբ կազմեց և տպագրեց երկհատոր ցուցակը գրեանց։

Այնուհետեւ Բերժէի բոլոր կեանքը գրեթէ նուիրուեց գիտնական հետազօտութեանց։ Երկար ժամանակ կրելով երկրիս գլխաւոր կառավարչապետի մօտ առանձին յանձնարարութեանց պաշտօնէի աստիճանը, նա շարունակ խորշում էր դիւանական առօրեայ պարապմունքներից և միշտ առիթ էր գտնում ծառայեցնել իւր ժամանակը Կովկասի բազմաթիւ ազգաբնակութիւնների հետ ի մօտոյ ծանօթանալուն։ Քանի մի անգամ ճանապարհորդելով արդէն նուաճած Դաղստանում, ինչպէս նաև Արեւմտեան Կովկասի լեռնային երկիրներում և Մինգրելիայում, Բերժէն մի շարք գրութիւններ հրատարակեց այդ երկիրների կիսավայրենի ցեղերի մասին, որոնք այդ միջոցում գաղթում էին իրանց երկրից դէպի Տաճկաստան։ Միեւնոյն ժամանակը նա շարունակում էր պարսկական և առ հասարակ մահմետական ազգերի ուսումնասիրութիւնը։ Նա հրատարակեց բանաստեղծների մասին մի տեսութիւն, որ յետոյ գերմաներէն եւս տպագրուեցաւ։ Նա լոյս ընծայեց արտասահմանում նաեւ մի քանի աշխատութիւններ Ադրբէյջանի լեզուով, որով մի հռչակ ստացաւ արեւելագէտների աշխարհում։ Մտեռնում էր 1868 թուականը, երբ երկրիս վարչութեան մէջ միտք ունէին մտցնել մի շարք բարենորոգումներ։ Բերժէն այդ միջոցում նշանակուած էր նախագահ մի յանձնաժողովի, որ պիտի քննէր փոխարքայի դիւանատանց արխիվի հին գործերը և որոշէր պիտանին անպիտանից, դատապարտելով վերջին բաժանմունքը այրելու կամ ծախելու։ Ի մօտոյ ծանօթանալով այդ հարուստ պահեստի հետ, Բերժէի մէջ յղացաւ միտք տպագրութեամբ անմահացնել այն բազմաթիւ կարեւոր գրութիւնները, որոնք միշտ կարող էին ենթարկուել ոչնչանալու վտանգին։ Բարեբաղդաբար այդ միտքը համակրութեամբ ընդունուեցաւ բարձրագոյն իշխանութիւնից և իրան Բերժէին յանձնուեցաւ այդ փառաւոր, բայց տաժանելի գործը։ Տասը ահագին հատորներ, ամեն մինը մօտ 1000 երես քառածալ ըմբռնելով 1800–1855 թ. ժամանակամիջոցը, առաջին անգամ լոյս աշխարհ հանեցին այն բազմաթիւ պետական գրագրութիւնները առանց որոց անկարելի էր ճշգիւ իմանալ երկրիս վերջին ժամանակների պատմութիւնը, և որոնք այնքան կարեւոր են այսօր ամեն բանասէրի, ամեն մասնագէտի համար։ Զարմանալի մեծ խնամքով խմբագրուած, այդ բազմահատոր և մեծածախս հրատարակութիւնը արտաքին ձեւով եւս այնքան ճոխ է և շքեղ, որի նմանը մայրաքաղաքներում եւս շատ սակաւ են ի լոյս ընծայւում։ Այդ շքեղութիւնը որ պատիւ պիտի բերէր տեղական տպագրատանը, խիկապէս իւր Բերժէի շնորհքն էր, որ գիտէր ուղղութիւն տալ Թիֆլիսի նման յետ ընկած նահանգական քաղաքի մէջ գտնուած միջոցներին։

Սակայն այդ բոլորը չէր, որ Բերժէն գործում էր։ 1872 թուականին, երբ միտք ծագեցաւ քաղաքիս մէջ հնագիտական ընկերութիւն կազմելու, նա եղաւ ընկերութեան կազմակերպողը և նախագահը։ 1876 թուին, երբ Պետերբուրգի մէջ կայացաւ Արեւելագէտների Միջազգային Ժողովը, Բերժէն հանդիսացաւ իբրեւ պաշտօնական ներկայացուցիչ Կովկասի, և եւրոպական գիտնականների ընտրութեամբ երկու նիստերի մէջ նախագահեց։ Նորա անունը այնպիսի հռչակ էր ստացել արտասահմանում, որ գրեթէ ամեն օր աշխարհքիս ամեն ծայրերից դիմում էին նորան կովկասագիտութեան այս և այն ճիւղի վերաբերմամբ գրաւոր տեղեկութիւններ խնդրելով։ Մի շարք պատմական խիստ հետաքրքիր հետազօտութիւններ, որ շարունակ տպագրվում էին «Ռուսկայա Ստարինա» պատմական ամսաթերթի մէջ, առանձնապէս գրաւել էին ռուս բանասէրների ուշադրութիւնը և ընդհանուր կարծիք էր կազմուել, որ «չկայ Կովկասագիտութիւն առանց Բերժէի և Բերժէ առանց Կովկասագիտութեան»։

Շարունակ զբաղուած լինելով գրական և մտաւոր պարապմունքով, Բերժէն աշխատում էր օգտակար լինել և հասարակական շրջաններին։ Նա հոգաբարձու էր քաղաքիս բողոքական համայնքի գանձարանին և ուսումնարանին։ Նա սկզբնապատճառ եղաւ տեղւոյս շիիթ Թուրքերի դպրոցի և հոգեւոր վարչութեան բարեկարգութեանը։ Նա նոյնը գործեց սիւննի Թուրքերի համար և երկու մահմետական համայնքներն էլ երախտագիտական զգացմունքով նորան իւրեանց պատուաւոր հոգաբարձու էին ընտրած։

Հա՞րկ է միթէ ասել, թէ ո՛ր աստիճանի համակրում էր նա երկրիս Հայոց բարոյական յառաջադիմութեանը և ո՛րքան հետաքրքիր էր մեր հասարակական գործերով։ Այդ արդէն քաջ յայտնի է ամեն մի հայի, թէ՛ այստեղ և թէ՛ մայրաքաղաքներում, որ ծանօթ է եղել նորա ազնիւ հոգւոյ և նորա խելքի ընտիր յատկութեանց։

Վաղը գերեզման պիտի իջնի այս համակրելի անձնաւորութեան անշնչացած մարմինը և հազիւ թէ շուտով գտնուի մէկը, որ մոռացնել տայ տիրող հասարակական կարծիքը՝ թէ «չը կայ Կովկասագիտութիւն առանց Բերժէի»։

Իսկ Բերժէի յիշատակը անջնջելի պիտի մնայ միշտ՝ կցորդուած իւր հոյակապ հրատարակութեանց հետ, առանց որոց իրաւ որ չկայ «կովկասագիտութիւն»...։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԵՐԻՑԵԱՆՑ

(Արձագանք)

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

[illegible]

ճէնթլմէնները թաղին ոստիկանական պաշտօնատունը։ Մինչ ապահովութեան պետն գործերով զբաղած լինելով երկու պարոնները կ'սպասէին ընդունելութեան դահլիճն, հանեցին իրենց գրպանէն թուղթերն և սկսան վերստին խաղալ։ Վերջապէս ներկայացան ապահովութեան պետին։ Յայտնեցին թէ Անգլիացիներէն մին, Պ. Գուբըր, հարուստ կալուածատէր մ'էր և բազմաթիւ ածխահանքերու տէր ի Սդրաթֆորտիր։ Հարցաքննութեան պատասխանելով, նա հետեւեալ կերպիւ արդարացուց զինքն. «Ի՞նչ ընեմ, այնքան սիրահարած եմ թղթախաղի որ երբ պսակադրութեան երթալու համար նշանածիս հետ կառք նստած էի, մինչեւ եկեղեցւոյն դուռը թուղթ խաղցի նորա հետ. իսկ երբ հայրս մեռաւ, անպատճառ կը մեռնէի վշտէս երբ թաղման ժամանակ, բարեկամներէս միոյն հետ կառքին մէջ փակուած, մինչեւ գերեզմանատուն հասնիլը թուղթ չխաղայի տխուր մտածումներս ցրուելու համար։» Ապահովութեան պետն ալ չը համբերելով, ընդմիջեց ազնուականին խոստովանութիւնը. «Ազատ էք երթալ, պարոն, բայց նմա, ոստիկանութիւնը գործ չունի ձեզ հետ, ձեր տեղն յիմարանոցին մէջ է։»

Նորօրինակ խելագար մը.— [illegible] կը ծանուցանեն թէ վերջերս Բեդլըսթըրկի յիմարանոցն ընդունուեր է մանկամարդ և գեղեցիկ կին մը, որ, խելակորոյս, միշտ հետեւեալ խօսքերը կը կրկնէ. Տուէք ինձ իմ երկու հարիւր հազարը։ Այդ ծաղկահասակ հեգ կնոջ խելագարութեան պատմութիւնն յոյժ սրտայոյզ է։ Անցեալ տարի, ներքին փոխառութեան արժէտոմսերու վիճակահանութենէն երկու ամիս առաջ, յիշեալ տիկինը կ'երթայ տեղական սեղանաւորներէն միոյն խանութը և փափաք կը յայտնէ գնել ներքին փոխառութեան տոմս մը։ Սեղանաւորը տոմսերու ահագին ծրար մը կը դնէ նորա առաջ։ —Աւասիկ ձեզի բաղդաւոր տոմսակներ, կ'ըսէ սեղանաւորն,— սովորական խօսքն որ կը գործածուի վիճակահանութեան տոմսեր վաճառելու ժամանակ։ Կինը տոմսերու կապոցէն կը հանէ ձեռքն ընկած առաջին տոմսակն, և արդէն կը պատրաստուի գնել զայն, երբ ներքին զգացում մը յանկարծ կ'արգելու զինքն։ Սոյն տոմսն կը դարձնէ կապոցին մէջ և ուրիշ տոմս մը կ'առնու, սակայն հետաքրքրութեան համար կը նշանակէ իւր չհանած տոմսակի թուահամարն։ Երկու ամիս յետոյ, երբ կը հասնի վիճակահանութեան օրն, երեկոյին տիկինը կ'առնէ շահած թուոց ցուցակն։ Իւր տոմսն բան մը շահած չէր։ Յանկարծ կը յիշէ իւր չը հանած տոմսն և աչքէ կ'անցունէ ցուցակը, նորա թուահամարը տեսնելու. և սոսկմամբ կը նշմարէ թէ այդ տոմսակը շահած էր երկու հարիւր հազար ֆրանք։ Տիկինը կը նուաղի, ապա սաստիկ կը հիւանդանայ և ի վերջոյ կը կորսնցնէ իւր խելքը. և այժմ միշտ մի և նոյն խօսքն կը կրկնէ. Տուէք ինձ իմ երկու հարիւր հազարը։ Բժիշկներն անբուժելի կը գտնեն նորա հիւանդութիւնը։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ.—Փարիզի մէջ պատերուն վրայ յայտարարութիւններ փակուած լինելով՝ որք կը ծանուցանէին գայթակղական նոր գործ մը, [illegible], անմիջապէս հրամայուած է ոստիկանութեան վերատեսչին բառնալ զայնս, որովհետեւ ըստ օրինի կրնան դիւանագիտական միջադէպ մը յառաջ բերել։

—Թէեւ փարիզեան քանի մը թերթեր լուր տարածեր են թէ Ֆրանսայի պատերազմական գործոց նախարար Զօր. Պուլանժէ եղբայրն է գլխաւորեալ մարդասպան Գամբիի, սակայն այդ սուտ անմիջապէս հերքուեր է։

—Կ'ըսուի թէ հակառակ իւր 75 տարիներուն, Լիսթ Փարիզ պիտի երթայ ներկայ գտնուելու իւր գործերէն միոյն ներկայացման։

—Թէեւ Պերլինի ոստիկանութեան վերատեսչին հրամանաւ Քրօլ թատրոնին մէջ ի մօտոյ պիտի ներկայացնէին Սէդան վերնագրով [illegible] մը, սակայն Վիլհէլմ կայսեր ուղղակի հրամանաւ այդ ներկայացում արգիլուեր է։

—Աշխարհիս մէջ Եգիպտոս է որ ամենէն շատ կոյր կը պարունակէ։ Գահիրէի մէջ քսան անձին մէկ կոյր կը գտնուի։ Վիեննացի բժիշկ մը կը պատմէ թէ ի Գահիրէ առաւօտեան շրջագայութեան մը միջոցին միայն հազար կոյր համրած է։

—Վերջերս Լոնտոնի մէջ վաճառեցաւ հին դրամներու հաւաքածոյ մը որ կը վերաբերէր [illegible] Շէրհըրտ հօր։ Հաւաքածոյն, որ կը բովանդակէր 354 դրամներէ, գնահատուեցաւ 132,000 ֆրանք։

— Գալապրիայի (Իտալիա) մէջ հեղեղական անձրեւներ տեղալով 250 տուն փլեր են։

— Վերջերս Սուտապեշտի [illegible] երկաթուղւոյն վրայ երկու կառախումբք միմեանց ընդհարուելով մասնաւորին պատառ, երկու տիկնայք սպաննուեցան և ուրիշ քանի մը ուղեւորք վիրաւորեցան։

[illegible]

—Ներեցէք, պարոն... կրնայի՞ք քիչ մը ծախել սիկառս վառելու համար։

* * *

Անցորդ մը փոքրիկ տղու մը որ փողոցին մէջ կարկանդակ կը ծախէ.

—Շատ կարկանդակ կ'ուտե՞ս։

—Ուտե՜լ, ո՛հ, երբե՛ք, պարոն, վարպետս զիս կը ծեծէ։ Միմիայն կը լզեմ...։

ԼԱ ՄԱՆՀԱՅՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ընդհ. Գործակալութիւն Պոլսոյ Տ. Լըզիէ եւ Վիքթոր որդի

Կ'ապահովագրեն ամեն կերպերու և ծրարներ որք կը պարունակեն դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, դրամատոմս, գոհարք են, յանձնուած ամեն ազգի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։ Վերոյիշեալ [illegible] դրամագլուխն է 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրեն չոգենաւով, կառախմբով, եւ մեծ ու փոքր երթեւեկութիւն ընող առագաստանաւերով փոխադրեալ ապրանքներ։

Գներն և պայմաններն յոյժ չափաւոր։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Պ. Պ. Տ. ԼԸԶԻԷ ԵՒ ՎԻՔԹՈՐ ՈՐԴԻ

Պոլսոյ ընդհանուր գործակատարք «Մանհայմ» Ապահովագրական ընկերութեան։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ

Կը ծանուցուի Օսմ. Հանրային Պարտուց Միացեալ և Արձանագրեալ արժէթուղթեր ունեցող անձանց թէ, ըստ որոշման Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութեան, կէս առ հարիւր տոկոս մը պիտի ստանան իրենց արժէթղթոց անուանական արժէքին վրայ։

Առ այս պարտին, 1886 մարտ 1/13էն սկսեալ, իրենց Արձանագրեալ արժէթղթոց Թիւ 8 և Միացեալ արժէթղթոց Թիւ 5 կտրոնները, ընդ որս և գործածական Պօրտրոները, ներկայել Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ Մասնաճիւղին, Թարագճըլար փողոց, ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ 2։

Վերոյիշեալ կտրոններու փոխարէն իրենց պիտի տրուի պատուիրագիր մը որով տասն օր յետոյ իրաւունք պիտի ունենան իրենց ինկած տոկոսներն ստանալու։

Կ. Պոլիս, 27 փետրուար

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/13էն սկսեալ կէս առ հարիւր (1/2 առ %) տոկոս մը պիտի վճարուի Օսմ. Հանրային Պարտուց Արձանագրեալ արժէթղթոց Թիւ 5 կտրոններուն վրայ։

Կ. Պոլիս, 17 փետրուար

ԱԶԴ

Յառաջիկայ ուրբաթ երեկոյ 28 փետր. ժամը 1 1/2 ին, ի նպաստ Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերութեան, պիտի ճառախօսէ Մեծ. Տօքթ. Գ. էֆէնտի Տօպրաշեան, իւր դպրոցի մէջ, Ինճիր-Տիպի. Նիւթն է ընդհանուր մարդակազմութիւն։

3—3

Տոքթէօր Անդրանիկ Թէրզեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ իրեն դիմող հիւանդները պիտի ընդունի Բերա Թագսիմ Տօւմարճի փողոց 53 Թիւ իւր բնակարանը, իսկ ուրբաթ և կիրակի օրերը Թօփխանէ Թրամվէյի կայարանի դիմացը Անտօն էֆ. Գօլօլեանի դեղարանը։ Հինգշաբթի օրերն աղքատաց համար ձրի։ 14—15

ՄԱՏՈՒՑՈՒՄ ԵՒ ԽՆԴՐԱՆՔ

ՏՈՂԸ ՄԷԿ ՂՐՈՒՇ

ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ մը, ազգաւ գերման, կը փափաքի ստանձնել մանկանց դաստիարակութիւնն ընտանեաց մը մէջ։ Փափաքողք դիմեն Նամակաւ առ Լ. Գ. Փ.

ՕՏԱՐԱԿԱՆ մը կը փափաքի սենեակ մը վարձել և հաստատուիլ ընտանեաց մը մէջ որ գիտնայ Թուրքիոյ լեզուներն։ Գրել յանուն «Պրանտօֆ»ի։

ԱՄԱՐԱՆՈՑ. Ամրան եղանակին համար վարձու կը տրուի տուն մը ի Վոսփոր։ Այցելելու և պայմանաց տեղեկանալու համար Նամակաւ դիմել առ Տիկին Վ. Ֆ. Գ.

ՄԻՋՆՈՐԴ մը կ'ուզուի, որ լաւ ճանչնայ հրապարակն, միջնորդչէքով ապրանք ծախելու համար։ Դիմել առ Ռ. Զ. Պ

Այս ընծայմանց և մատուցմանց պատասխանք պարտին Նամակաւ գրուիլ, նշանակեալ սկզբնատառերով կամ անուամբք։

Նամակք և ծանուցմունք կ'ընդունուին յԱրեւելք, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան Թիւ 16։

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ եւ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած գումարնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին գիմել Ղալաթիա Գոմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց:

ԻԼԱՆ

ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Իւքինճի օրտուլի հիւմայունը իչուն միւպայեասը մեվգըի միւնագասայա գօնուլան եօքրլ միլիօն գըյէյի ճէ-
տիտ տագիմլին իխթասընա թալիփ օ-լանլարըն չէրայիթինի անլամագ իչիւն եվպիլմաթը ուսուլիյէ տաիրեսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

24 Շուբաթ 1886

3—3

ՄԻՒՔԷԼԼԻՄ

Կայսերական Միւլքիէ վարժարանին Փրանսերէնի եւ Սուլթանիէ վարժարանի Թուրքերէնի ուսուցիչ Ալի Նազիմ Էֆէնտիի սոյն դասագիրքն, որ նպատակն է Անի. ոճով Փրանսերէն ուսուցանել Թուրք աշակերտաց, կուգայ մեծ պակաս մը լեցնել Թուրք վարժարանաց մէջ: Հեղինակն յաջողած է լիովին ըմբռնել Անի մեթոտն և զայն յարմարեցնել Թուրք լեզուին: Հրահանգներն, մանրամասնաբար դասակարգեալ, հե-
տեւէնտ կը բացատրեն Փրանսերէնի դժուարութիւնները: Այսու է որ այդ դասագիրքը կոչուած է ընդունելի պատուական տեղ մ'ունենալ վարժարանաց մէջ: — Գիրքն հրատարակուած է Հայ Գրաչարաց Միութեան տպարանէն, որ մի անգամ եւս փայլուն ապացոյց մը կուտայ տպագրութեան մէջ բռնած առաջնակարգ դիրքին: — Գինն է 10 Նրուշ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔԸ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Մեծանուն Ժիւլ Վէռնի այս ընտիր հմտալից գործ, Աքէ-Էշի մէջ իբր թերթօն հրատարակուելէ յետոյ, ի խնդրոյ գրասէր ազգայնոց, առանձին եւս տպագրուելով ճռաձնտասոր գիրք մը կազմած է:

Կը գտնուի Աքէ-Էշ լրագրոյ գրասենեակն և ամէն Հայ գրավաճառաց քով: Եւս և Չրավաճառ Պօղոս և Ցաւրք աղաներուն խանութներն ի Պահճէ Գաբու: Գին մէն մի հատորի $7^1/_2$ ղրուշ:

ՔԷՄՄԸՐԻԽԻ ՄՍԵՂԷՆ ԲԷՔԴՈՆ

ՈՒՏԵՍՏ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Ախորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազօրաւ դարման է ստամոքսի տկարութենէ նեղուող հիւանդաց համար: ՊԱՏՒՈՅ ԴԻՊԼՈՄԱԳԻՐ. Ոսկեայ մետալ 1885 ի Անվէրսայի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ:

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարաններ

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Ծաննիի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Քիւչիւքեան եղբ. »

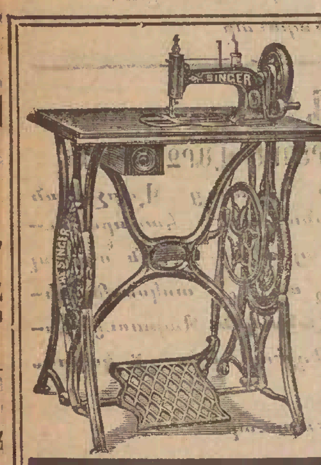

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՍԻՆԿԻՐ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԵՒ ԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՄԻԱՅՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ

THE SINGER MFG. CO. N.Y. TRADE MARK

Ղալաթիա, Կարաքէօյ խան, 2
Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90
Բերա, Մեծ փողոց, 208

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար Կ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Ամէն ճշմարիտ մեքենայ կը կրէ թեւին վրայ Singer Manufacturing Company և վրան Գործարանին նշանը:

ՁՐԻ ԱՇԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ — ՉԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ եւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՎԻԷՆՆԱ — Հաստատեալ 1858 ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք:

Ապահովագրեալ տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կընեն:

Ապահովագրեալ տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ $41^1/_2$ % շահ կ'ընեն:

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ: Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին:

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օծիտք): Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն:

Վեցամսեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք:

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԷՐՔՋԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՍԷՐ

ՁՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՀԱՆՐԱԶՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Վարչութիւն, Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր.

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

GRANDE GRILE. — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար եայլն:

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն:

CÉLESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինուրի):

HAUTERIVE. — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական:

Աղբիւրին անունը պէտք է վնտռել շիշերու քաւիչին վրայ:

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի:

ԱՅԷՐԻ ՋԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼՆ

Այէրի Ջէրրի Փէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւք, բորբոքումն հագագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն են:

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկարութեբերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները, և կապոյտ հազի և յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ'ափոփէ ու կը կազդուրէ:

Այէրի Ջէրրի Փէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն կոր գիտութիւնն ի լոյս ընծայեց, շնորհիւ նորա կոկորդի և թոքային տկարութեանց վրայ ունեցած ուժգին և միօրինակ նուաճող ազդեցութեանն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն և պաշտպանը կը հանդիսանայ:

Չկայ դեղ մի որ իրնայ այնքան կարեւոր լինել հիւանդին քան զայս, և համաւելի արժանիք ունենայ նորա կատարեալ վստահութիւնը գրաւելու:

Ջէրրի Փէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ դեղերէ գերազանցն է և հաւնելի, քանզի շատ հաճելի լինելով փոքր տղայք շատ դիւրաւ կ'առնուն: Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ:

Նաեւ կը ծախուի քաղաքիս մէջ այլ և այլ դեղագործաց քով:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլի և Սեւ-Ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արաբեան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսգրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տուրոյ	700	Օրոթավա	700
Էճիբչեան	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լեզպեան շոգենաւը, նաւապետ Պօլ, յառաջիկայ շաբթուս մէջ դէպ ի Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի:

Ալճերեան շոգենաւը, նաւապետ Լաուրանսոն, ամսոյս 10 ին ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատերք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Գ. Մ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վալման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ռեյդոլ և ընկ.

512

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ութը օրը անգամ մը կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Աթլաս	3,000	Մալթա	3,000
Ալեփփօ	3,000	Մորոքքօ	2,500
Պալպեք	2,500	Նանթ	2,500
Պրիթիշ Քուին	1,200	Բալմիրա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սիտիա	4,600
Տեմերարա	2,500	Սարակոսա	3,000
Կալլիա	4,000	Սամարիա	3,000
Քետար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Թեմերարա շոգենաւը, նաւապետ Ճօնէս, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ և ի մօտոյ վերստին Լիվըրփուլ պիտի մեկնի:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հավիտ փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնագա	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեբթիւս	3000
Օամենի	4000	Բէրս	3000
Մեսսապիա	3250	Ալըմպէ	1700
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մակեդոնիա	3250	Օլինտա	800
Պարիօթիս	3250	Սեւիլ	700
Սֆինքս	3000		

Մեսսափիա շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնքինս, ամսոյս դէպի 27ին, Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌԻԻԹՈԼ և ԸՆԿ. Մէյտանճըգ փողոց, Ռէիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրփուլ

515

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ եւ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէրմին, որ մարտ 10 ին Մարսիլիայէն և մարտ 17 ին Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնքէյա, որ պիտի մեկնի վաղը, չորեքշաբթի ժամ 4 ին:

Ուղեւորի և ապրանքի ուղեւորութիւն

Նաւոյչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՌՈԹԻ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ասիա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արաբիա	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լապոնիա	2,500	Ռոպսոն
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բումելիա	2,800	Ֆօթերգիլ

Բոմ շոգենաւը, նաւապետ Ռեսթինքտըն, փետրուար 12 ին Պաթումէն աստ դառնալով Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի:

Արքատիա շոգենաւը, փետրուար 7 ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալ

513

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Լիվըրփուլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբանօ	2,000	Լեանտրօ	1,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրթօնօ	2,200	Ներօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթելլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբալօ	2,500	Օգրանտօ	4,500
Գամեօ	2,100	Օտօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիդօ	2,500	Բաստէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քինօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րոմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիտանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սեւիլօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սօրենթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիւէտ	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քելօ	2,000	Ենտօ	1600
Քօզօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Մուռիօ շոգենաւը, նաւապետ Միչէլ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասած պարպած և Օտէսա ուղեւորած է:

Րինալտօ շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 1 ին և 18 ին աստ կսպասուի:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻՒՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

514

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1886 փետրուար 1 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչեւ փետրուար 28

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւաց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Ռ. — Թ.

1 30 Բ. և Ա. Գավ. Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիգեւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 32
2 15 Եէնիք. Ամեն. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար Պեպ. (Արնաւ. շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
3 — Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թար. Եէնիք. Ամեն. Միրկ. Պօյաճ. Բ Հիսար Պեպ. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի) 20
4 30 Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թար. Եէնիք. Ամեն. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար. Պեպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 33
5 30 Էէն. Մեզ. Պեօյ. Թար. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Պեպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշ. 23
6 45 Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյիւք. Թարապ. Պեյքօզ Բաչապ. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնաւ. Չէնկ. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ. 25
8 15 Ա. և Բ. Գավ. Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Պօյաճ. Բ. Հիսար Պեպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. (ուրբաթ օրերը Ամենիա պիտի հանդիպի) 20
10 — Մեզարդ. Պեօյ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պեշիք. 28

Արնավուտքէօյէն կամուրջ եկող շոգենաւաց ժամերը

1 30 Պեպ. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 33
2 15 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք Գապ. 25
2 50 Պեպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 21
3 30 Արնաւ. Գուրո. Օրթ. Պեշիք. Գապ. 2
4 5 Պեպ. Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պեշիք. Գապաթ. 28
11 15 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25

Ասիական եզերէն կամուրջ եկող շոգենաւաց ժամերը

1 20 Վանիք. Չէնկլ. Պեյ. Գուզկ. Գապթ. 21
1 45 Պեյք. Բաչպ. Բ. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
2 20 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկլ. Պեյլերպ. Գուզկ. Պեշիքթաշ 28
3 45 Պեօյ. Թար. Պեյք. Բաչպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշ. 17
3 45 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. 32
8 45 Պեօյիւք. Թարապ. Պեյք. Բաչապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պեյլեր. Գուզկ. Իւսկիւտար 21
(Ուրբաթ օրերը Բ. Բ. Մահ.)

10 20 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23
11 5 Պեյլերպէյիէն ուղղակի կամուրջ 22
(Բացի ուրբաթէ)
11 10 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 33

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

2 45 Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պեպէք. Բ. Հիսար Պօյաճ. Ամեն. Եէնի. Թար. Եէնիմ. Մեզարդ. Պեօյ. 33
3 30 Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաչապ. Պեյք. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Եէնիմ. 25
5 30 Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպէք. Բ. Հիսար Պօյաճ. Էմիրկ. Ամեն. Եէնիք. Պեյք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզր. Եէնիմ. և Գավագներ 20
6 45 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեօյ. 21
8 30 Պեշիք. Օրթ. Արնաւ. Պեպ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պեօյ. 28
10 40 Բ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ամեն. Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պեօյի. Մեզար. Եէնիմ. 32
11 10 Եէնիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարդ. Եէնիմ. 20
11 40 Պեպ. Բ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Ամեն. Եէնիք. 22

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

2 15 Ուղղակի Պեպէք 21
2 55 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 2
3 30 Ուղղակի Պեպէք 28
10 20 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպ. Բ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
11 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պեպ. Բ. Հիսար Պօյաճքէօյ 21
11 50 Պեշիք. Օրթ. Գուրու. Արնաւ. Պեպ. 33
12 5 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնաւ. 25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

3 10 Ուղղակի Գանտիլլի 32
3 45 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլեր. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաչապ. Պեյք. Եէնիմ. (Ուրբաթ օրերը Բ. Բ. Մահ.) 23
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Բ. Մահ. Բաչապ. Պեյք. Թար. Մեզ. Գավ. 17
10 15 Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Չէնկէլ. Վան. Գանտիլլի 33
10 40 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլեր. (Բացի ուրբաթէ) 22
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաչապ. Պեյք. 23
11 40 Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Չէնկ. Վանիք. 28

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
1 30	6 30	1 45	8 45
2 —	7 —	2 20	9 25 Պեշիք.
2 30	8 15 Պեշիք	2 50	9 50
3 5	9 —	3 20	10 15 Պեշիք
3 35	9 30	3 50 Պեշիք	10 40 Գզ. *
3 45 Ֆերպօթ	10 — Պեշիք	4 35	11 —
4 10	10 25	5 5	11 25
4 20 Վոսփոր	10 50	5 40	11 50
4 50	10 55 Գզ.	6 10 Պեշիք	12 5
5 15 Ֆերպօթ	11 25	7 —	12 5 Գզ*
5 30	11 40	8 15	
6 — Պեշիք	12 5		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	7 —	— —	7 —
1 30	8 10 Պեշիք	1 30	8 15
2 15	8 45	2 10	9 — Պեշիք
3 —	9 30	2 55	9 35
3 30	9 55 Պեշիք	3 25	10 — Պեշիք
4 —	10 25	3 55 Պեշիք	10 35
4 45	11 —	4 40	11 15
5 30	11 35	5 25	11 50
6 — Պեշիք	12 5	6 —	12 5
6 30		6 35	

* Այս երթեւեկութիւնք Հրէից տօներուն եւ ուրբաթ օրերը չպիտի կատարուին:

ՀԱՐԷՄ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 15 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 15 » »
10 35 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30 » » (կիրակի օրեր ժ. 11 ին)
1 50 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 20 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 45 ին)

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 — Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գանուած տեղը պիտի մնան: